

TAPAHTUNEESTA  
PARISUHDEVÄKIVALLASTA KERTOMINEN  
JA SYYLLISYYDEN JAKAMINEN  
PARISUHDEVÄKIVALLAN HOITOON  
TARCOITETUSSA  
MONIPARISKUNTARYHMÄSSÄ

**Iina Soininen ja Saara Teräsniika**  
**Pro gradu -tutkielma**  
**Psykologian laitos**  
**Jyväskylän yliopisto**  
**Kesäkuu 2023**

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Psykologian laitos

SOININEN, IINA & TERÄSNISKA, SAARA: Tapahtuneesta parisuhdeväkivallasta kertominen ja syyllisyyden jakaminen parisuhdeväkivallan hoitoon tarkoitettussa monipariskuntaryhmässä

Pro gradu -tutkielma, 45 s.

Ohjaaja: Juha Holma

Psykologia

Kesäkuu 2023

---

Tässä Pro gradu -tutkielmassa tarkastelimme, miten tapahtuneen parisuhdeväkivallan muotoja kuvaillaan, millaisia puhetapoja väkivallasta kertomiseen liittyy, ja miten syyllisyyttä tapahtuneesta väkivallasta jaetaan parisuhdeväkivallan hoitoon tarkoitettussa monipariskuntaryhmässä. Monen pariskunnan ryhmämuotoista pariterapiaa on toistaiseksi tutkittu vähän. Tutkimuksemme aineisto on kerätty osana 2019–2020 toteutettua Turvallinen perhe -hanketta, jonka järjestäjänä toimi Kuopion Seudun Mielenterveysseura Hyvä Mieli RY. Aineistomme koostui kahdesta ensimmäisestä videoidusta monipariskuntaryhmän istunnosta sekä niiden litteraatioista. Väkivallan tekijät olivat aineistossa miehiä ja kokijat naisia. Monipariskuntaryhmän tuloksellisuudesta on saatu lupaavia tuloksia, joten tarkempaa tietoa terapiaprosessiin vaikuttavista tekijöistä tarvitaan. Puheen tutkimuksen keinoin saatavan tiedon avulla terapian vaikutusmekanismeja voidaan ymmärtää paremmin, ja siihen liittyviä toimintatapoja voidaan kehittää. Parisuhdeväkivallan yleisyyden sekä vakavien seurauksien vuoksi on tärkeää, että parisuhdeväkivallan hoitoon löytyy tehokkaita hoitomalleja.

Tarkastelimme aineistolähtöisen sisällönanalyysin avulla sitä, miten pariskunnat kertovat tapahtuneesta väkivallasta väkivallan muotojen kuvaamisen kautta. Väkivallan tekijät kertoivat tapahtuneesta väkivallasta konkreettisemmin kuin kokijat. Selvitimme myös, millaisia puhetapoja kertomiseen liittyy. Löysimme väkivallan selittämiseen, väkivaltaongelman ajankohtaisuuteen sekä tulevaisuuteen suuntautumiseen liittyvää puhetta. Väkivallan tekijät selittivät tapahtunutta väkivaltaa, mutta kokijat eivät. Yhden pariskunnan osapuolet kokivat väkivaltaongelman ajankohtaisuuden eri tavoin. Väkivallan kokija sijoitti ongelman historiaan, tekijä taas puhui siitä ajankohtaisena asiana ollessaan tapaamisessa paikalla yksin. Tunnistimme myös, että väkivallan tekijät suuntautuivat puheessaan usein tulevaisuuteen. Lisäksi tarkastelimme parisuhdeväkivaltaan liittyvää syyllisyyttä. Väkivallan tekijät ja kokijat sekä ottivat vastuuta väkivallasta että osoittivat syyllisyyttä pariskunnan toiselle osapuolelle. Vastuun ottaminen tai siirtäminen näkyi myös käytetyissä persoonapronomeineissa. Nämä tulokset antavat tietoa siitä, miten tapahtuneesta väkivallasta kerrotaan ja syyllisyyttä jaetaan ryhmämuotoisen pariterapian alussa, ennen ryhmäintervention vaikutusta. Tutkimuksemme tuloksia voidaan hyödyntää parisuhdeväkivallan hoitoon tarkoitettuja interventioita kehitettäessä.

Avainsanat: parisuhdeväkivalta, ryhmämuotoinen pariterapia, syyllisyys, aineistolähtöinen sisällönanalyysi

UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Department of Psychology

SOININEN, IINA & TERÄSNISKA, SAARA: Talking about the intimate partner violence that has occurred and apportioning the blame in a multi-couple group intended for the treatment of intimate partner violence

Master's thesis, 45 p.

Supervisor: Juha Holma

Psychology

June 2023

---

The aim of this Master's thesis was to examine how couples talked about the intimate partner violence that had occurred, as well as how they negotiated blame for the violence in a multi-couple group intended for the treatment of intimate partner violence. So far there has been little research on multi-couple group therapy. The data used in our research was collected as part of the Turvallinen perhe project carried out in 2019–2020, organized by the Kuopio Regional Mental Health Association, Hyvä Mieli RY. Our data consisted of the first two videotaped multi-couple group sessions and their transcripts. In our data the perpetrators of violence were men, and the survivors of violence were women. Promising results have been obtained regarding the effectiveness of the multi-couple group therapy, but more detailed information on the factors affecting the therapy process is needed. Through the research of speech in a multi-couple group setting, mechanisms affecting the therapy process can be better understood. Acquired information can aid in further development of treatment interventions for intimate partner violence. Due to the prevalence of intimate partner violence and its serious consequences, it is important to find effective treatment models that can offer help.

Using inductive content analysis, we examined how couples spoke about the violence that had occurred. We examined how the couples described the different forms of violence. The perpetrators talked about the violence in a more concrete manner than the survivors. We also found speech related to the attribution of the causes of violence. Perpetrators offered explanations for the violence, but survivors did not. In one of the couples' speech it was also evident that they had a different view on whether violence was a current or a past problem. The survivor placed the problem in the past, while the perpetrator talked about it as a current issue only when he was in the meeting alone. We also recognized that the perpetrators often talked about the future, placing the violence in the past. In addition, we investigated blame and responsibility related to intimate partner violence. Both perpetrators and survivors took responsibility for the violence and assigned blame to their spouse. Accepting or deflecting responsibility was also reflected in the personal pronouns used. The results of this study provide information on how couples talk about violence and how blame and responsibility are assigned at the beginning of multi-couple group therapy, before the effect of the group intervention. The results of our research can be used in the development of interventions for the treatment of intimate partner violence.

Keywords: intimate partner violence, domestic violence, multi-couple group therapy, responsibility, inductive content analysis

# SISÄLTÖ

<b>1 JOHDANTO .....</b>	<b>1</b>
1.1 Parisuhdeväkivalta .....	2
1.1.1 Väkivallan kehä .....	3
1.1.2 Väkivallan uhka .....	4
1.2 Pariterapia ja ryhmämuotoinen pariterapia .....	5
1.3 Parisuhdeväkivallan selittäminen .....	7
1.4 Parisuhdeväkivaltaan liittyvä syyllisyys ja vastuun ottaminen .....	8
1.4.1 Väkivallan tekijöiden kokema syyllisyys ja vastuun ottaminen .....	9
1.4.2 Väkivallan kokijoiden kokema syyllisyys ja vastuun ottaminen .....	9
1.4.3 Syyllisyyden neuvottelu ryhmä- ja pariterapiakontekstissa .....	10
1.5 Tutkimuksen tarkoitus ja tutkimuskysymykset .....	11
<b>2 MENETELMÄT .....</b>	<b>12</b>
2.1 Aineisto ja tutkittavat .....	12
2.2 Tutkimuksen etiikka .....	13
2.3 Sisällönanalyysi .....	14
2.4 Aineiston analysointi .....	16
<b>3 TULOKSET .....</b>	<b>17</b>
3.1 Väkivallan muotojen kuvaaminen .....	18
3.1.1 Väkivallan uhka .....	19
3.2 Parisuhdeväkivallasta kertomiseen liittyviä puhetapoja .....	22
3.2.1 Väkivallan selittäminen .....	22
3.2.2 Väkivaltaongelman ajankohtaisuuden kuvaaminen .....	23
3.2.3 Väkivallan tekijöiden tulevaisuuteen suuntautuminen .....	25
3.3 Syyllisyyden jakaminen .....	26
3.3.1 Vastuun ottaminen .....	27
3.3.2 Syyllisyyden osoittaminen .....	28
3.3.3 Väkivallan kuvaamiseen liittyvät persoonapronominit .....	29
<b>4 POHDINTA .....</b>	<b>31</b>
4.1 Tutkimuksen tarkoitus ja päätulokset .....	31
4.2 Tutkimuksen laadun arviointi .....	39
4.3 Jatkotutkimusaiheet .....	40
<b>5 LÄHTEET .....</b>	<b>42</b>

# 1 JOHDANTO

Tilastokeskuksen (2022) sukupuolistunutta väkivaltaa ja lähisuhdeväkivaltaa kartoittavan tutkimuksen ennakkotulosten mukaan vuonna 2021 suomalaisista naisista kolmannes ja miehistä kuudesosa oli jossakin vaiheessa elämäänsä kokenut fyysistä väkivaltaa tai sillä uhkaamista parisuhteessaan. Henkistä väkivaltaa parisuhteessaan puolestaan oli kohdannut naisista 49 prosenttia ja miehistä 42 prosenttia. Lähisuhdeväkivaltaa, erityisesti parisuhdeväkivaltaa, on siis kokenut merkittävä osa suomalaisista. Parisuhdeväkivallan yleisyys ja sen kauaskantoiset vaikutukset niin yksilölle kuin yhteiskunnallekin tekevät siitä tärkeän tutkimuskohteen. Väkivallan kokijoina olleet naiset ovat tutkimusten mukaan muita suuremmassa riskissä kokea väkivallan aiheuttamia fyysisiä ja psyykkisiä terveyshaittoja, joista akuutteja ovat esimerkiksi murtumat, aivovammat ja vakavimmissa tapauksissa kuolemat (Miller & McCaw 2019; Stubbs & Szoeki, 2021). Kroonisia vaikutuksia ovat taas mielenterveysongelmat, kuten masennus ja posttraumaattinen stressihäiriö, sekä krooniset sairaudet, kuten sydän- ja verisuonisairaudet sekä päihteiden ongelmakäyttö (Miller & McCaw 2019; Stubbs & Szoeki, 2021). Yhteiskunnallisella tasolla taas tutkimuksissa on löydetty parisuhdeväkivaltaa kokeneiden naisten käyttävän terveys-, sosiaali- ja oikeuspalveluja monta kertaa enemmän muuhun väestöön verrattuna (Siltala ym. 2022). Esimerkiksi terveydenhuollolle aiheutuu lisäkustannuksia noin 150 miljoonan euron edestä pelkästään fyysistä parisuhdeväkivaltaa kokeneiden naisten osalta vuosittain (Siltala ym. 2022).

Parisuhdeväkivallan tekijöitä tai kokijoita voivat olla sekä naiset, että miehet. Myös molemminpuolista väkivaltaa esiintyy (Madsen, Stith, Thomsen, & McCollum, 2012). Hieman aikaisemmin esiteltyä erilaisilla menetelmillä toteutetuissa tutkimuksissa naiset ja miehet olivat kokeneet fyysistä parisuhdeväkivaltaa Suomessa suunnilleen saman verran (Heiskanen & Ruuskanen, 2010). Naiset kuitenkin olivat kokeneet enemmän uhkailua ja seksuaalista väkivaltaa parisuhteissaan, kohdanneet väkivaltaa entisiltä kumppaneiltaan sekä kärsineet fyysisistä vammoista ja psyykkisistä oireista miehiä useammin (Heiskanen & Ruuskanen, 2010). Käytämme tässä Pro gradu-tutkielmassa parisuhdeväkivallan kokijoista ja tekijöistä nimityksinä myös nainen ja mies, jos näitä termejä on käytetty niissä tutkimuksissa, joihin viittaamme. Aineistossamme miehet olivat väkivallan tekijöitä ja naiset kokijoita, ja tulosten esittämisen yhteydessä olemme käyttäneet heistä termejä mies ja nainen. Teimme tämän valinnan, sillä parisuhdeväkivallan vaikutukset ovat tutkimusten mukaan naisille vakavampia (Heiskanen & Ruuskanen, 2010), ja siten emme halua häivyttää osallistujien sukupuolia.

Tämän Pro gradu-tutkielman tarkoituksena on lisätä tietoa lähisuhdeväkivallan hoitoon käytettävässä monen pariskunnan ryhmämuotoisessa terapiassa esiintyvistä puheista. Lähisuhdeväkivallan hoidosta tehty tutkimus on pitkälti keskittynyt väkivallan tekijöiden ryhmämuotoiseen terapiaan sekä pariterapiaan. Monipariskuntaryhmän tuloksellisuuteen liittyvät tutkimukset ovat viitanneet menetelmän toimivuuteen (McCollum, Stith & Thomsen, 2011; Stith, Rosen, McCollum & Thomsen, 2004), joten tarkempaa tietoa terapiaprosessiin vaikuttavista tekijöistä tarvitaan. Puheen tutkimuksen keinoin saatavan tutkimustiedon avulla terapian vaikutusmekanismeja voidaan ymmärtää paremmin sekä siihen liittyviä toimintatapoja voidaan kehittää. Parisuhdeväkivallan yleisyyden sekä vakavien seurauksien vuoksi on tärkeää, että parisuhdeväkivallan hoitoon löytyy tehokkaita hoitomalleja.

## **1.1 Parisuhdeväkivalta**

Väkivallan käsitettä voidaan määritellä monin eri tavoin. Hearn (1998) määrittelee väkivaltaa sen ominaisuuksien kautta. Hänen mukaansa väkivaltaa voidaan kuvata neljän elementin avulla: väkivalta sisältää sen tekijän puolelta fyysistä tai muuta voimankäyttöä, väkivallan tarkoituksena on aiheuttaa vahinkoa, väkivallan kokija kokee väkivallan vahingoittavana sekä väkivalta voidaan tunnistaa väkivallaksi kolmannen osapuolen toimesta, esimerkiksi oikeusviranomaisen. Bildjuschkinin ja kumppaneiden (2020) mukaan väkivaltaa voidaan myös määritellä vallan, kontrollin tai fyysisen voiman tietoisena käyttämisenä tai sillä uhkaamisena, kohdistuen toiseen ihmiseen tai ihmisryhmään. Väkivallan käyttäminen johtaa tai voi johtaa fyysisen tai psyykkisen vammän syntyyn, kehityksen häiriintymiseen, perustarpeiden tyydyttämättä jäämiseen tai kuolemaan.

Bildjuschkinin ja kumppaneiden (2020) mukaan parisuhdeväkivaltaa voidaan pitää lähisuhdeväkivallan alakäsitteenä. Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos (2022) määrittelee lähisuhdeväkivallan väkivallan muodoksi, jonka tekijä ja kokija ovat tai ovat olleet läheisessä suhteessa. Lähisuhdeväkivalta voi kohdistua tekijän nykyiseen tai entiseen kumppaniin, lapseen, lähisukulaiseen tai muuhun läheiseen.

Tässä Pro gradu -tutkielmassa käytämme käsitettä parisuhdeväkivalta, sillä aineistomme ryhmämuotoiseen pariterapiaan osallistuvat pariskunnat ovat hakeutuneet ryhmään ensisijaisesti perheen vanhempien välisessä parisuhteessa tapahtuvan väkivallan vuoksi. Käsittelemme tässä tutkimuksessa kuitenkin lisäksi lapsen kohdistuvaan väkivaltaan liittyvää puhetta, sillä sen

vaikutukset ovat nähtävissä myös siihen lapsen vanhempaan, joka ei ole käyttänyt väkivaltaa (Buchanan & Moulding, 2021; Buchanan, Power & Verity, 2014). Olemme käyttäneet parisuhdeväkivallalle synonyymina englanninkielisiä käsitteitä *intimate partner violence*, *domestic violence* sekä *battering*.

Parisuhdeväkivallan muodot ovat päällekkäisiä keskenään ja niitä voidaankin määritellä monin tavoin. Krugin, Dahlbergin, Mercyn, Zwin ja Lozanon (2002) mukaan parisuhdeväkivalta aiheuttaa läheisessä ihmissuhteessa fyysistä, psykologista tai seksuaalista haittaa. Jakoa eri muotoihin voidaan tehdä esimerkiksi näiden haittojen pohjalta. Fyysinen väkivalta on yksilön ruumiillisen koskemattomuuden tahallista loukkaamista (Bildjuschkin ym., 2020), esimerkiksi lyömistä tai potkimista (Krug ym., 2002). Henkinen väkivalta näkyy yksilön psyykkisen hyvinvoinnin tahallisenä vaurioittamisena (Bildjuschkin ym. 2020), esimerkiksi uhkailemalla tai vähättelemällä (Krug ym., 2002). Henkinen väkivalta jää usein tunnistamatta väkivallan muodoksi, sillä se alkaa parisuhteessa vähitellen ja muuttuu ajan kuluessa normaaliksi osaksi parisuhdetta (Arriaga & Schkeryantz 2015; Nettiturvakoti). Väkivallan uhka voidaan nähdä henkisen väkivallan muotona (Ojuri, 2006; Nettiturvakoti). Seksuaalista väkivaltaa voidaan kuvata yksilön seksuaalisen koskemattomuuden ja itsemääräämisoikeuden tahallisenä loukkaamisena (Bildjuschkin ym., 2020), joka voi näkyä esimerkiksi yhdyntään pakottamisena (Krug ym., 2002). Joidenkin määrittelyiden mukaan fyysisen, henkisen ja seksuaalisen väkivallan lisäksi on olemassa taloudellista, sosiaalista ja uskonnollista väkivaltaa sekä vainoamista (Ojuri, 2006).

### **1.1.1 Väkivallan kehä**

Leonore Walker kehitti 1970-luvulla teorian koskien parisuhdeväkivallan toistuvaa, syklistä luonnetta ja antoi sille nimeksi Walker Cycle Theory of Violence, josta käytämme nimitystä väkivallan kehä. Walker (2016) katsoo väkivallan kehän johtuvan väkivallantekijän mielialojen vaihtelusta. Hän jakaa lähisuhdeväkivallan toistuvan syklin kolmeen eri vaiheeseen. Syklin ensimmäisessä vaiheessa parisuhteeseen kertyy jännitettä, jota väkivallantekijä ilmaisee esimerkiksi nimittelynä tai muuna pahantahtoisena käytöksenä puolisoaan kohtaan. Väkivallan tekijä tuo esiin tyytymättömyyttä ja vihamielisyyttä, mutta ei vielä tässä vaiheessa sen maksimaalisessa muodossa. Näin hän saa aikaan pelon ilmapiirin. Väkivallan kokija taas pyrkii vastaamaan kiristyneeseen ilmapiiriin esimerkiksi miellyttämällä ja rauhoittelemalla puolisoaan kontrolloidakseen tilannetta.

Walkerin (2016) mukaan väkivallan kehän toisessa vaiheessa edellisen vaiheen aikana kertynyt jännite kärjistyy itse väkivallantekoon. Tämä on niin kutsuttu räjähdysvaihe. Kolmannessa eli hyvittämisen vaiheessa väkivallan tekijä osoittaa aktiivista katumusta tapahtuneesta väkivallasta ja osoittaa kiintymystä väkivallan kokijaa kohtaan. Väkivallan tekijä voi esimerkiksi pyytää toistuvasti anteeksi, luvata olla toistamatta väkivaltaa tai antaa puolisolleen lahjoja. Väkivallan tekijä voi uskoa, ettei hän enää tule tekemään väkivaltaa ja kokija taas haluaa uskoa tähän. Walker ajattelee tämän vaiheen olevan yksi syy siihen, miksi väkivallan kokijat jäävät parisuhdeväkivaltaa sisältävään ihmissuhteeseen. Hyvittämisen vaihe aloittaa väkivallan kehän alusta - se toimii edeltävänä vaiheena ennen jännitteen kertymisen vaihetta.

### **1.1.2 Väkivallan uhka**

Väkivallan uhka on yksi henkisen väkivallan muoto (Ojuri, 2006; Nettiturvakoti). Siihen liittyy pelko uudesta väkivallanteosta. Väkivallan uhan käsitteeseen on läheisesti yhteydessä vaaran käsite, johon Garbarinon, Kostelnyn ja Dubrowin (1991) mukaan liittyy sekä fyysisen vamman että psyykkisen trauman riski. Pahimmillaan vaara voi uhata henkeä. Garbarino ja kumppanit (1991) jakavat vaaran akuuttiin ja krooniseen vaaraan. Heidän mukaansa akuutti vaaratilanne on väliaikainen, ja sen jälkeen usein palataan takaisin turvallisempaan tilanteeseen. Krooninen vaara kuitenkin vaatii pysyvämpää sopeutumista esimerkiksi muuttamalla omaa käytöstä (Garbarino ym., 1991). Tällainen krooninen vaara ja väkivallan ennakointi on usein hyvin konkreettisesti läsnä parisuhdeväkivallan kokijoiden jokapäiväisessä elämässä (Langford, 1994).

Langford (1994) linkittää vaaran ennakoinnin väkivallan kehään, jonka eri vaiheiden läpi väkivallan kokijan täytyy jatkuvasti olla varuillaan. Hän erittelee, että väkivallan kokijat joutuvat havainnoimaan jännitteen kertymistä sekä kumppaniensa väkivallankäytön laajempia säännönmukaisuuksia, ja pyrkivät usein omalla käytöksellään välttämään tilanteen pahenemista. Hänen mukaansa väkivallan tekijä saattaa kuitenkin toimia arvaamattomasti, eikä ennakointi useinkaan auta välttämään väkivaltaa. Väkivallan uhka ja pelko on yksi tapa kontrolloida väkivallan kokijaa – kun tämä tietää, että fyysinen hyökkäys voi tapahtua koska tahansa, pelkkä sen uhka riittää pelon aiheuttamiseen ja väkivallan kokijan käytöksen muuttamiseen (Langford, 1994).



## 1.2 Pariterapia ja ryhmämuotoinen pariterapia

Lähisuhdeväkivallan hoidossa ja ehkäisemisessä on ensisijaisena tavoitteena väkivallan loppuminen (Stith & McCollum, 2011). Parisuhdeväkivallan hoitoon ei ole yhtä keinoa, joka sopisi kaikissa tapauksissa (McCollum & Stith, 2008; Stith & McCollum, 2011; Stith ym., 2003). Perinteisesti parisuhdeväkivallan hoitoon on käytetty väkivaltaisten miesten ryhmäterapiaa, mutta viime aikoina myös pariterapiaa sekä sen ryhmämuotoista sovellusta on tutkittu ja kehitetty yhä enemmän (Stith, McCollum & Rosen, 2011; Stith ym., 2004).

Pariterapiaa, jossa pariskunta osallistuu yhdessä psykoterapiaistunnoille, käytetään enenevässä määrin lähisuhdeväkivallan hoitamiseen. Sen toimivuus on kiistanalaista, mutta lupaavia tuloksia on saatu (McCollum & Stith, 2008; McCollum & Stith, 2011; Stith, McCollum, Amanor-Boadu & Smith, 2012; Stith, Rosen & McCollum, 2003; Stith ym., 2020). Joissakin tutkimuksissa on löydetty pariterapian vähentävän merkitsevästi sekä fyysistä että psykologista väkivaltaa (McCollum ym., 2011; O'Leary, 2001). Myös McCollumin ja Stithin (2008) katsausartikkelissa osoitettiin, että kaikissa siinä tarkastelluissa tutkimuksissa pariterapia tai ryhmämuotoinen pariterapia oli vähintään yhtä tehokasta väkivallan lopettamisessa kuin kussakin tutkimuksessa käytetty verrokkimenetelmä (väkivallan tekijän yksilöterapia, erilliset väkivallan tekijöiden ja kokijoiden ryhmät, tai ei hoitoa saaneiden ryhmä).

Pariterapiaa on kritisoitu siitä, että sen käyttäminen hoitokeinona saattaisi vihjata väkivallan kohteen olevan syyllinen väkivaltaan, ja että se lieventäisi väkivallan tekijän syyllisyyttä (McCollum ym., 2011; O'Leary, 2001). Toisaalta se voi sekä vastuuttaa väkivallan tekijää käyttämästään väkivallasta, että auttaa pariskuntaa käsittelemään konflikteja ja kehittämään yhteistä ongelmanratkaisukykyään (Goldner, 1998; Holtzworth-Munroe, Bates, Smutzler & Sandin, 1997; Stith & McCollum, 2011). Tämä on kuitenkin tehtävä niin, ettei väkivallan kokijaa syyllistetä, ja painottaen vastuun väkivallasta olevan väkivallan tekijällä (Goldner, 1998; Stith & McCollum, 2011). Toinen usein esitetty epäily on, että väkivallan kohteena olevalle osapuolelle ei olisi turvallista puhua pariterapiassa väkivaltaa käyttävän osapuolen kuullen (Karakurt, Dial, Korkow, Mansfield & Banford., 2013; O'Leary, 2001). Tutkimusten mukaan pariterapia ei kuitenkaan ole väkivallan kokijalle vaarallisempaa kuin se, että väkivallan tekijä osallistuisi väkivaltaisten miesten ryhmään (O'Leary, Heyman & Neidig, 1999; Stith ym., 2003). Sekä tavallisessa että ryhmämuotoisessa pariterapiassa on kuitenkin tärkeää sekä ennen hoidon aloittamista tehty turvallisuuskartoitus, että hoidon aikana jatkuva turvallisuuden varmistaminen (Stith ym., 2011).

Pariterapian soveltuvuutta hoitomuotona on tärkeä arvioida tapauskohtaisesti käyttäen luotettavia mittareita sekä haastatellen puolisoita erikseen (Antunes-Alves ym., 2014; Stith & McCollum, 2011). Pariterapia tulee kyseeseen, kun pariskunnan välillä oleva väkivalta on lievää tai keskivaikeaa eikä siihen liity välitöntä fyysistä vaaraa, läsnä ei ole vakavia mielenterveyden- tai päihdeongelmia, väkivaltaa käyttävä osapuoli ottaa vastuun väkivallastaan eikä syytä kumppania siitä, ja kumpikaan osapuoli ei pelkää pariterapian lisäävän väkivaltaa (Antunes-Alves ym., 2014; Stith & McCollum, 2011). Pariterapia ei ole sopiva hoitokeino, jos väkivalta toimii systemaattisen kontrolloinnin välineenä (engl. intimate terrorism), mutta se voi olla perusteltua, jos väkivalta on tilanteista (engl. situational violence), esimerkiksi riitelyn seurauksena syntyvää (Antunes-Alves ym., 2014; Keilholtz & Spencer, 2022; Stith ym., 2011). Kummankin osapuolen tulee myös olla sitoutuneita väkivallan loppumiseen ja haluta pysyä parisuhteessa (Keilholtz & Spencer, 2022; Stith ym., 2011).

Pariterapiaa voidaan toteuttaa ryhmämuotoisena, jolloin useampi pariskunta osallistuu samanaikaisesti terapiaryhmään. Myös ryhmämuotoisesta pariterapiasta on saatu lupaavia tuloksia parisuhdeväkivallan hoidossa (McCollum ym., 2011; Stith ym., 2004). Siihen soveltuvuuden kriteerit ovat samat kuin pariterapiassakin. Esimerkiksi Stithin ja kollegoiden (2004) tutkimuksessa käytettiin yhtenäisiä kriteereitä tutkimuksen osallistujien valitsemiseen ennen kuin heidät jaettiin tavalliseen ja ryhmämuotoiseen pariterapiaan, ja nämä kriteerit olivat suurilta osin yhteneväisiä aiemmin esittelemiemme pariterapian soveltuvuus-kriteerien kanssa.

Stithin ja kollegoiden (2004) tutkimuksessa fyysisen väkivallan uusiutumista tapahtui kuuden kuukauden seurannassa ryhmämuotoiseen pariterapiaan osallistuneilla merkittävästi vähemmän kuin hoitoa saamattomalla verrokkiryhmällä. Tavalliseen pariterapiaan osallistuneiden väkivallan uusiutuminen kuuden kuukauden seurannassa ei poikennut verrokkiryhmästä merkittävästi. Kahden vuoden seurannassa verrattiin hoitoa saaneita ryhmiä (pariterapia ja ryhmämuotoinen pariterapia) verrokkiryhmään, ja hoitoa saaneiden miesten väkivallan uusiutumistaso oli pienempi kuin verrokkiryhmässä (Stith ym., 2004).

Ryhmämuotoisessa pariterapiassa voidaan hyödyntää ryhmää terapeuttien tavoitteiden, tässä tapauksessa ensisijaisesti väkivallan loppumisen, saavuttamiseksi (Stith ym., 2011). Stithin ja kollegoiden (2011) mukaan monet tällaiseen interventioon osallistuneista pitivätkin yhtenä sen tärkeimmistä tekijöistä vuorovaikutusta toisten pariskuntien kanssa – he kokivat oppineensa uutta ja saaneensa uusia ideoita toimintatapoihinsa toisten samankaltaisessa tilanteessa olevien pariskuntien esimerkin avulla. Samankaltaisia tuloksia ovat saaneet myös Todahl, Linville, Shamblin, Skurtu ja Ball (2013): parisuhdeväkivaltaan liittyvään ryhmämuotoiseen pariterapiaan osallistuneet kokivat oppineensa ryhmässä uusia keinoja parisuhteen vaikeissa tilanteissa toimimiseen, ja että nämä oli

helpompi ottaa osaksi arkea, kun molemmat oppivat ne yhtä aikaa. Myös vertaistuki koettiin hyödylliseksi Todahlin ym. (2013) tutkimuksessa, ja ryhmän kerrottiin lisäävän motivaatiota muuttaa omaa käytöstä parempaan suuntaan. Tutkimuksessa ei kuitenkaan tarkasteltu intervention tuloksellisuutta.

### 1.3 Parisuhdeväkivallan selittäminen

Väkivallan tekijöiden puheesta on huomattu, että he tyypillisesti pyrkivät selittämään käyttämäänsä väkivaltaa ulkoisilla tekijöillä (Henning, Jones & Holdford, 2005). Kun väkivaltaa selitetään ulkoisista tekijöistä johtuvaksi, luodaan mielikuvaa väkivallan tahattomuudesta ja siitä, ettei väkivallan tekijällä olisi vaikutusmahdollisuuksia tilanteeseen (Ajo & Grönroos, 2005). Selittämisen keinoin voidaankin Ajon ja Grönroosin (2005) mukaan jakaa vastuuta ja syyllisyyttä itsen ulkopuolelle. Wallachin ja Selan (2008) mukaan selitysten myötä väkivaltaa käyttävät miehet sekä säilyttävät positiivisen minäkuvan ja positiivisen mielikuvan muiden silmissä, että jatkavat väkivaltaista käytöstä.

Väkivallan tekijöiden antamia selityksiä väkivallalle on pyritty käsitteellistämään monin tavoin. Yksi tapa tarkastella selittelyä väkivallan tekijöiden puheessa on siihen liittyvien puhetapojen erittely. Ajo ja Grönroos (2005) ovat määritelleet väkivaltaisten miesten puheessa ilmeneviä selittämisen puhetapoja seuraavasti: riittämättömyyspuhe, keinottomuuspuhe, ajautumispuhe, ahdistetuksi tulemisen puhe, kontrolloimattomuuspuhe sekä luonnollisuuspuhe. Riittämättömyyspuheessa miehet rakentavaa kuvaa itsestään riittämättömänä ja epäonnistujana. Keinottomuuspuheessa miehet luovat kuvaa, että ovat joutuneet umpikujaan, jossa väkivalta on ainoa keino. Ajautumispuheessa miehet vetoavat asioiden kasautumiseen ja siihen, että ovat olosuhdetekijöiden takia ajautuneet käyttämään väkivaltaa. Ahdistetuksi tulemisen puheessa miehet selittävät väkivaltaa sillä, että kumppani on ”ajanut heidät nurkkaan”, ja he itse ovat uhreja, jotka pyrkivät puolustamaan itseään. Kontrolloimattomuuspuheessa miehet selittävät väkivaltaa kontrollin heikkenemisellä tai menettämällä. Luonnollisuuspuheessa maalataan kuvaa väkivallan käyttämisestä luonnollisena reaktiona tilanteeseen nähden.

Parisuhdeväkivallan selittämistä voidaan tarkastella myös attribuutioteorioiden näkökulmasta, kuten Wallach ja Sela (2008) tekevät. He puhuvat kahdenlaisista attribuutioteorioista: kausaali- ja arvoattribuutiot, joista kumpikin jakautuu kolmeen alaluokkaan. Kausaaliattribuutiot jaetaan sisäinen-ulkoinen, pysyvä-epävaka, ja globaali-spesifi -akseleilla (Hilt, 2004). Ensimmäinen viittaa

Wallachin ja Selan (2008) mukaan siihen, pidetäänkö tapahtuneen syynä sisäisiä tekijöitä, kuten omia kykyjä, vai ulkoisia tekijöitä, kuten tilannetta. Toinen liittyy siihen, nähdäänkö nämä tekijät pysyvinä vai hetkellisinä. Kolmas taas siihen, missä määrin syytä pidetään yleistettävissä olevana tai tilannekohtaisena. Arvoattribuutiot puolestaan jaetaan Wallachin ja Selan (2008) mukaan tahallinen-ei tahallinen, itsekäs-epäitsekäs, sekä syytettävä-ei syytettävä-akseleilla. Näillä viitataan siihen, onko toiminta ollut linjassa yhteiskunnan sekä henkilön omien odotusten kanssa. Ensimmäinen näistä liittyy siihen, nähdäänkö teon olleen tahallinen vai ei. Toinen taas siihen, millaisia motiiveja teolle asetetaan. Viimeinen viittaa siihen, minkä verran syyllisyyttä ja vastuuta teolle asetetaan.

Wallachin ja Selan (2008) mukaan väkivaltaa käyttävät miehet suhtautuvat väkivaltaiseen käyttäytymiseensä usein jollakin seuraavista tavoista: 1) he myöntävät käyttäneensä väkivaltaa ja että heidän käytöksensä oli huonoa, mutta selittävät sitä tilanne- tai muilla tekijöillä, 2) he kieltävät käyttäneensä väkivaltaa tai kieltävät vastuunsa tai syyllisyytensä, tai 3) he välttelevät teostaan puhumista tai sanovat sen johtuneen sosiaalisten normien noudattamisesta. Nämä tavat vaihtelevat muun muassa sen suhteen, nähdäänkö väkivallan johtuvan sisäisistä vai ulkoisista tekijöistä ja onko kyseessä globaali vai spesifi tekijä. Kaikkia näitä tapoja kuitenkin yhdistää se, että ne ovat arvoattribuutioiltaan ei-tahallisia ja ei-syytettäviä, eli niillä pyritään lieventämään väkivallan tekijän vastuuta ja syyllisyyttä teostaan.

#### **1.4 Parisuhdeväkivaltaan liittyvä syyllisyys ja vastuun ottaminen**

Syyllisyyttä on määritelty henkilön itse tekemäksi kielteiseksi arvioksi, joka liittyy tiettyyn tekoon, toteutettiin se todellisuudessa tai ei (Beck ym., 2011). Syyllisyys on parisuhdeväkivaltaan liittyen keskeinen käsite, sillä sen omaksumisella on ratkaisevia seurauksia niin väkivallan tekijälle kuin kokijalle. Väkivallan tekijälle syyllisyyden tunne on tärkeä, jotta hän tunnistaa oman vastuunsa liittyen väkivaltaan ja sen loppumiseen. Väkivallan tekijöiden ryhmämuotoisissa terapioissa on keskitytty vastuun ottamisen korostamiseen, sillä sen on todettu olevan tarpeellista väkivallan loppumisen kannalta (Ajo & Grönroos, 2005; Pallatino ym., 2019). Väkivallan kokijoiden kokemalla syyllisyyden tunteella on taas heille itselleen kielteisiä vaikutuksia, sillä se saattaa hankaloittaa hakeutumista avun piiriin sekä väkivaltaisesta suhteesta lähtemistä (Overstreet & Quinn, 2013; Siegel, Shaked, & Lahav, 2022).

### **1.4.1 Väkivallan tekijöiden kokema syyllisyys ja vastuun ottaminen**

Parisuhdeväkivallan hoitomuotona käytetyn väkivallan tekijöiden ryhmäterapian tutkimuksen yhteydessä on tuotu esiin tekijöiden kokeman syyllisyyden tunteen tärkeyttä. Ajon ja Grönroosin (2005) mukaan väkivallan tekijöiden ryhmät pakottavat tekijät kohtaamaan väkivaltaisen käytöksensä sekä siihen liittyvän syyllisyyden tunteen toistuvien väliajoin sen sijaan, että itselle yritettäisiin uskotella, ettei väkivaltaa tule enää tapahtumaan uudelleen. Teon tietoinen taakse jättäminen ja oman syyllisyyden kieltäminen lisää sen todennäköisyyttä tapahtua uudelleen. Väkivallan tekijöiden on tutkimuksissa löydetty olevan taipuvaisia syyllistämään väkivallan kokijoita tapahtuneesta väkivallasta (Ajo & Grönroos, 2005; Henning, Jones, & Holdford, 2005). Väkivallan tekijöiden syyllisyyden omaksuminen sekä vastuun ottaminen tapahtuneesta on tärkeää sen varmistamisessa, että väkivalta saataisiin loppumaan (Ajo & Grönroos, 2005; Pallatino ym. 2019).

Ajon ja Grönroosin (2005) mukaan väkivallan tekijöiden ryhmissä tapahtuvassa puheessa vastuunoton aste vaihtelee täydestä vastuun omaksumisesta vastuun puhtaaseen ulkoistamiseen. Aikaisemmin esittelemämme riittämättömyyspuhe ja keinottomuuspuhe voivat edustaa täyttä vastuun ottamista, kun syyllisyys omaksutaan täysin itselähtöiseksi ja puolison tunnustetaan olevan väkivaltaan syytön. Luonnollisuuspuhe ja kontrolloimattomuuspuhe taas viittaavat vastuun ohittamiseen, kun oma väkivaltaisen käytös nähdään luonnollisena ja oman kontrollin ulkopuolisena. Ahdistetuksi tuleminen puheessa tapahtuneen väkivallan syyllisyys tuodaan osaksi pariskunnan välistä vuorovaikutusta, jolloin parisuhteen toiselle osapuolelle siirretään vastuuta pois väkivallan tekijältä. Ajautumispuheessa vastuu ulkoistetaan, kun väkivalta nähdään ympäristön painostavien olosuhteiden tuloksena. Toisaalta vastuuta kuitenkin tunnustetaan omaksi, kun väkivallan syynä nähdään myös omien voimavarojen vähentyminen. Ajautumispuheessa siis yhdistellään vastuuottoa sekä vastuun siirtämistä.

### **1.4.2 Väkivallan kokijoiden kokema syyllisyys ja vastuun ottaminen**

Parisuhdeväkivaltaa kokeneet naiset ovat tutkimuksissa kokeneet enemmän syyllisyyden tunnetta verrattuna naisiin, jotka eivät ole kokeneet parisuhdeväkivaltaa (Beck ym., 2011; Siegel, Shaked, & Lahav, 2022). Parisuhdeväkivallan aiheuttaman traumaperäisen stressihäiriön on löydetty olevan yhteydessä kokijan itsensä syyttämiseen (Taft, Watkins, Stafford, Street, & Monson, 2011). Tutkimusten mukaan trauman kokeneet henkilöt usein syyttävät itseään ja kokevat olevansa ainakin

osittain vastuussa tapahtuneesta (Kubany & Manke, 1995). Parisuhdeväkivaltaa ei kuitenkaan kaikissa tapauksissa seuraa trauman syntyminen. Väkivallan kokijoiden kokeman syyllisyyden syyksi on esitetty esimerkiksi yritystä etäännyttää itsensä väkivallan aiheuttamasta henkisestä tuskasta koetun kontrollintunteen avulla (Startup, Makgekgenene, & Webster 2007; Whiffen & Macintosh, 2005), uhria syyllistävän yhteiskunnallisen diskurssin sisäistämistä (Kennedy & Prock, 2018; Overstreet & Quinn, 2013) sekä halua säilyttää suhde tärkeään läheiseen (Ullman, 2007).

Kubany ja Manken (1995) mukaan trauman kokeneilla henkilöillä on taipumus kokea omat vaikutusmahdollisuutensa traumaattiseen tapahtumaan suurempana, kun ne ovat todellisuudessa olleet. Parisuhdeväkivaltaa kokeneet naiset voivat selittää heihin kohdistunutta väkivaltaa esimerkiksi sillä, että he kokivat provosoineensa väkivallan tekijää tai että he eivät antaneet periksi riitatilanteessa tai väittivät vastaan. Trauman kokeneet henkilöt voivat siten virheellisesti uskoa, että jos he olisivat toimineet toisella tavalla, he olisivat voineet estää tapahtuneen, ja tästä aiheutuu itsensä syyttämistä tapahtuneesta.

### **1.4.3 Syyllisyyden neuvottelu ryhmä- ja pariterapiakontekstissa**

Pariterapiakontekstissa tehdyissä tutkimuksissa on havaittu väkivaltaan liittyvästä syyllisyydestä ja vastuusta käytävän neuvottelua väkivallan tekijän ja kokijan välillä. Perinteiseen tai ryhmämuotoiseen pariterapiaan osallistuessa on tärkeää tehdä pariskunnille selväksi, että tapahtunut väkivalta on aina väkivallan tekijän vastuulla (Stith ym., 2011; Stith ym., 2020). Iranissa toteutetuissa monen pariskunnan ryhmämuotoisen pariterapian alkuistunnoissa huomattiin, että pariskunnan osapuolilla oli taipumus pyrkiä asettamaan toisensa syyllisen asemaan (Stith ym., 2020). Erityisesti väkivallan tekijät yrittivät vakuuttaa ryhmää vetäneille terapeuteille, että väkivallan kokijat olivat tavalla tai toisella aiheuttaneet tapahtuneen väkivallan (Stith ym., 2020). Samaa huomasivat Valli, Seikkula, Laitila, Holma ja Botella (2014) pariterapiatutkimuksessaan, jossa pariskunnan välillä oli ollut molemminpuolista henkistä väkivaltaa. Kumpikin osapuoli pyrki välttämään vastuuta väkivallasta syyttämällä toista.

Keltikangas, Kulta ja Kyrö (2014) huomasivat tutkimuksessaan, että pariterapiaan osallistuneiden pariskuntien osapuolet positioivat eli asemoivat itsensä joko ottamalla vastuuta tai kieltämällä vastuunsa tapahtuneesta väkivallasta. Vastuusta neuvoteltiin asettamalla itselle tai puolisolalle joko syyllisen tai syyttömän positio. Väkivallan tekijät välttivät vastuun ottamista esimerkiksi suoraan kieltämällä syyllisyytensä tai välillisesti syyllistämällä puolisoaan, asettamalla

itsensä uhrin asemaan ja selittämällä väkivaltaa vuorovaikutuksen epäonnistumisena. Vastuun ottamisen aste saattoi vaihdella jopa saman lauseen sisällä.

Bundan ja Rantasen (2013) tutkimuksessa väkivallan tekijät taas ottivat vastuuta tapahtuneesta fyysisestä väkivallasta, mutta vastuuta väkivaltaan johtaneista ristiriitatilanteista sekä henkisestä väkivallasta osoitettiin väkivallan kokijalle. Väkivallan kokijat eivät itse ottaneet vastuuta fyysisestä tai henkisestä väkivallasta, mutta tiedostivat osallisuutensa riitoihin ja parisuhteen tilanteeseen. Vastuun ottamisen huomattiin vaikuttavat myös pariterapian tuloksellisuuteen – kun pariskunnan osapuolten käsitykset väkivaltaongelmasta ja parisuhteen tilanteesta olivat samankaltaisia, oli terapia myös todennäköisemmin tuloksellista.

## **1.5 Tutkimuksen tarkoitus ja tutkimuskysymykset**

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli tutkia ryhmämuotoisessa pariterapiassa ilmenevää parisuhdeväkivaltaan liittyvää puhetta, sillä tässä kontekstissa tutkimusta on tehty vasta vähän. Halusimme selvittää, millaisia puhetapoja monipariskuntaryhmän kahdella ensimmäisellä tapaamiskerralla ilmenee pariskunnan osapuolten kertoessa tapahtuneesta väkivallasta. Kiinnostuksen kohteena oli lisäksi se, miten osapuolet jakavat parisuhdeväkivaltaan liittyvää syyllisyyttä puheen avulla. Syyllisyyden jakamista on tärkeä tutkia, sillä näin pariterapiakontekstissa voidaan tunnistaa syyllisyyteen liittyvää puhetta ja varmistaa, että väkivallan tekijä vastuutetaan tekemästään väkivallasta.

Tarkoituksena oli lisäksi antaa mahdollisuus aineistolle tuoda esiin ilmiön kannalta keskeisiä tekijöitä. Emme siis halunneet rajoittaa aineiston työstämistä etukäteen tarkoin määriteltyjen kysymysten avulla. Lopulliset tutkimuskysymyksemme muotoutuivat aineistolähtöisesti seuraaviksi:

1. Miten tapahtuneen väkivallan muotoja kuvaillaan ja millaisia puhetapoja väkivallasta kertomiseen liittyy monen pariskunnan ryhmämuotoisen pariterapian kahdella ensimmäisellä tapaamiskerralla?
2. Miten syyllisyyttä tapahtuneesta väkivallasta jaetaan monen pariskunnan ryhmämuotoisen pariterapian kahdella ensimmäisellä tapaamiskerralla?

## 2 MENETELMÄT

### 2.1 Aineisto ja tutkittavat

Tämän Pro gradu -tutkielman aineisto on kerätty vuosina 2019–2020 osana Turvallinen perhe -hanketta, jonka järjestäjänä toimi Kuopion Seudun Mielenterveysseura Hyvä Mieli RY. Hanke toteutettiin tutkimuksellisessa yhteistyössä Jyväskylän yliopiston psykologian laitoksen kanssa. Lisäksi yhteistyötä tehtiin alueellisesti Pohjois-Savon julkisen sektorin, väkivaltatyötä tekevien järjestöjen sekä kansainvälisten väkivaltatyön asiantuntijoiden kanssa. Hankkeen kohderyhmään kuuluivat Pohjois-Savossa asuvat pariskunnat, joilla saattoi olla myös lapsia. Olennaista oli, että pariskunnat olivat motivoituneita ja sitoutuneita lopettamaan parisuhteessa tapahtuvan väkivallan (Stith ym., 2020). Turvallinen perhe -hankkeen tarkoituksena oli mahdollistaa väkivallan loppuminen mukana olevissa perheissä turvallisuusfokusoituneen arviointimenetelmän, monipariskuntaryhmän sekä tehostetun tuen avulla. Tarjottu tuki koostui kahden eri menetelmän yhdistelmästä; Cooperin ja Vetereren systemaattisesta lähestymistavasta sekä Stithin, Rosenin, McCollumin ja Thomsenin parisuhdeväkivaltaan keskittyvästä pariterapiasta (eng. Domestic Violence Focused Couples Therapy) (Stith ym., 2020). Stithin ja kumppaneiden (2020) mukaan kumpikin menetelmä sisältää oletuksen siitä, että väkivalta on jotakin, mitä valitaan tehdä. Väkivallan tekijä voi näin ollen myös valita lopettaa väkivallan käyttämisen.

Hankkeen yhteistyötahot kuten turvakoti, sosiaalipäivystys, lastensuojelu sekä poliisi ohjasivat perheitä ryhmään osallistumisen sopivuuden arviointiin. Hankkeen ensimmäisessä vaiheessa arvioitiin pariskunnan sopivuutta tuen piiriin sekä tarjottiin psykoedukaatiota muun muassa väkivallan syistä, siihen liittyvistä tunteista sekä kunkin omista vaikutusmahdollisuuksista (Stith ym., 2020). Viiden yksilötapaamiskerran aikana selvitettiin tapahtuneen väkivallan historiaa, kartoitettiin työskentelyyn liittyviä riskejä ja mahdollisten lasten tilannetta sekä kykyä pariskuntana työskentelyyn. Arvioinnin avulla määritettiin, onko perheelle sopiva työskentelymuoto monipariskuntaryhmä, pariskuntatapaamiset vai yksilötyöskentely. Ryhmään soveltuvuutta arvioitiin yksilökäyntien aikana kunkin asiakkaan kohdalla puolistrukturoidun haastattelun, väkivallan tekemiseen ja kokemiseen liittyvän inventaarin sekä hyvinvointikyselyn avulla. Perhe ei voinut osallistua parityöskentelyyn jos: 1) väkivalta oli ollut erityisen vaarallista tai se jatkui, 2) väkivallan tekijä/tekijät eivät ottaneet vastuuta omasta käyttäytymisestään 3) väkivallan tekijä ei osoittanut halua muuttaa käyttäytymistään 4) jompikumpi puolisoista ei halunnut yhteisiä keskusteluja 5) jompikumpi



puolisoista koki, ettei pystynyt puhumaan avoimesti näissä keskusteluissa. Tämän lisäksi oli tärkeää varmistaa, että pariskunnan osapuolten käsitykset tapahtuneesta väkivallasta vastasivat toisiaan (Stith ym., 2020). Arvioinnin yhteydessä tavattiin myös perheen mahdollisia lapsia tarpeen mukaan yksin tai osana perhettä.

Jos pariskuntana työskentely arvioitiin ei-turvalliseksi, toteutettiin työskentely yksilötapaamisina. Jos pariskunnan yhteistyöskentely taas arvioitiin turvalliseksi, toteutettiin apu osallistumisena monipariskuntaryhmään. Tämä oli tarjotun tuen toinen vaihe. Ryhmään osallistuvien pariskuntien osalta tehtiin turvasuunnitelmat sekä sopimus fyysisestä väkivallattomuudesta. Ryhmä tapasi 12 kertaa. Tapaamisten aiheet olivat ensimmäisillä tapaamisilla jäsennellympiä, kun taas myöhemmillä tapaamisilla käsiteltiin enemmän ryhmäläisten toivomia aiheita. Ryhmään osallistumisen turvallisuutta oli tarkoituksena arvioida jokaisen kerran alussa ja lopussa väkivallan tekijöiden ja kokijoiden omissa ryhmissään, terapeuttiparin fasilitoidessa kumpikin omaa ryhmää. Myös ryhmän hyötyjä seurattiin jokaisen tapaamisen yhteydessä. Tapaamisten alussa osallistujat täyttivät oman hyvinvoinnin mittarin ja lopussa taas arvioinnin istunnosta. Myös ryhmänohjaajat arvioivat samoja asioita jokaisen ryhmätapaamisen jälkeen. Ryhmän loppumisen jälkeen oli tarkoituksena toteuttaa seurantatapaaminen 2-3 kuukauden päästä.

Aineistomme on osa 12 videoidusta 2 tuntia kestävästä monipariskuntaryhmän tapaamisesta, jotka on kuvattu vuosina 2019–2020, sekä niiden litteraatioista. Tutkimuksemme aineistoksi valikoitui kaksi ensimmäistä tapaamiskertaa, sillä halusimme tarkastella, miten väkivallasta puhutaan ja miten siihen liittyvää syyllisyyttä jaetaan ennen ryhmäintervention vaikutusta ryhmän osallistujiin. Monipariskuntaryhmään osallistui kolme heteropariskuntaa, joista kaksi oli avioliitossa ja yksi avoliitossa. Kaikki pariskunnat on sisällytetty tutkimukseemme. Osallistujat olivat iältään 30–50-vuotiaita. Kahdella kolmesta pariskunnasta oli lapsia. Kaikki osallistujat olivat mukana ryhmässä miehen tekemän väkivallan vuoksi. Väkiä oli kohdistunut kaikkien pariskuntien kohdalla sekä naiseen, että mahdollisiin lapsiin. Monipariskuntaryhmän ohjauksen toteuttivat yhdessä mies- ja naisterapeutti. Ensimmäisellä ryhmätapaamisella mukana olivat kahden pariskunnan kumpikin osapuoli, yhden pariskunnan osalta taas nainen ei päässyt paikalle. Toisella ryhmätapaamisella taas kaikki osallistujat olivat paikalla.

## **2.2 Tutkimuksen etiikka**

Tutkimukseen osallistuminen oli vapaaehtoista ja perustui tietoiseen suostumukseen. Tutkittavia informoitiin tutkimuksesta ennakkoon sekä heille annettiin tiedote tutkimuksesta. Tutkittavilta pyydettiin ennen ryhmän alkua kirjallinen suostumus tutkimukseen, sisältäen suostumuksen ryhmämuotoisten pariterapiaistuntojen videointiin ja videoiden tutkimuskäyttöön, arviointitapaamisten arvioiden ja haastattelujen sekä loppu- ja seuranta haastatteluiden tutkimuskäyttöön. Mikäli he eivät antaneet tutkimuslupaa, heille tarjottiin pariterapiaa ryhmämuotoisen intervention sijaan, eli tutkimuksesta kieltäytyminen ei olisi vaikuttanut siten, että tutkittavat jäisivät ilman hoitoa. Tutkittavat kävivät läpi viiden kerran arviointitapaamiset sisältäen soveltuvuushaastattelun, joilla varmistettiin hankkeessa käytetyn menetelmän tarkoituksenmukaisuus heidän tilanteessaan. Mikäli arviointeja tehtäessä ilmeni jokin pariterapian poissulkukriteeri, asiakkaille tarjottiin yksilötapaamisia. Tutkittavilla oli myös oikeus keskeyttää tutkimukseen osallistuminen missä tahansa vaiheessa ilman, että se vaikutti hoidonsaantiin tai muulla tavoin aiheutti heille seurauksia. Tällaisessa tapauksessa kyseisen henkilön osuus olisi poistettu materiaalista. Kaikki mahdollisesti tutkittavien tunnistamiseen johtavat tiedot aineisto-otteissa ja muutoin tutkielmassa, kuten nimet, on muutettu anonymiteetin säilymistä varten. Tämän tutkielman kirjoittajat ovat allekirjoittaneet aineistoa koskevan salassapitosopimuksen. Tämän tutkielman tekoon käytettyä aineistoa (videotallenteet ja niiden litteraatiot) säilytetään tietosuojan edellyttämällä tavalla Jyväskylän yliopiston psykoterapian opetus- ja tutkimusklinikan tiloissa. Aineisto hävitetään tutkimuksen loputtua vuoden 2024 lopussa.

### **2.3 Sisällönanalyysi**

Tässä pro gradu -tutkielmassa käytettiin tutkimusmenetelmänä aineistolähtöistä sisällönanalyysiä. Tämä valikoitui menetelmäksi, sillä halusimme tutkia, millaiset sisällöt aineistostamme muodostuisivat keskeisiksi ilman, että lähtökohtana olisi tarkastelunäkökulmaa rajaava teoria. Lisäksi teorian tieto parisuhdeväkivaltaan liittyvistä puhetavoista ja syyllisyyden jakamisesta ryhmämuotoisessa pariterapiassa on toistaiseksi varsin vähäistä ja pirstaloitunutta. Vears ja Gillam (2022) toteavat, että aineistolähtöinen sisällönanalyysi sopii erityisen hyvin analyysimenetelmäksi silloin, kun aiempaa tutkimustietoa on vain vähän tai kun halutaan tehdä tutkimusta, joka ei pohjaudu aiempaan tutkimustietoon. Tutkimustamme ohjasi myös sosiaalisen konstruktionismin viitekehys. Sosiaalisessa konstruktionismissa nähdään, että yksilöt antavat merkityksiä ympäristölleen ja kokemuksilleen, tavoitteena pyrkiä ymmärtämään niitä, ja tähän merkityksenantoon vaikuttavat

sosiaaliset ja kulttuuriset tekijät (Creswell, 2009). Todellisuutta luodaan puheen avulla (Sullivan & Forrester, 2019), ja kontekstilla, jossa puhe tapahtuu, on merkitystä tulkinnan kannalta (Creswell, 2009). Koska tarkastelemme tutkimuksessamme mitä puheella tehdään, sisältää analyysimme myös piirteitä diskurssianalyysistä. Diskurssianalyysi on usein katsottu osaksi sosiaalisen konstruktionismin perinnettä (Jokinen, Juhila & Suoninen, 2016).

Sisällönanalyysi on analyysimenetelmä, jota voidaan käyttää niin laadullisessa kuin määrällisessäkin tutkimuksessa, ja sekä aineisto- että teorialähtöisesti (Elo & Kyngäs, 2008; Tuomi & Sarajarvi, 2009). Sisällönanalyysin lähtökohtana on kirjoitettujen, kuultujen tai nähtyjen sisältöjen analysointi systemaattisesti ja objektiivisesti (Tuomi & Sarajarvi, 2009). Yleensä nämä sisällöt ovat kirjallisessa muodossa, esimerkiksi puheesta tehtynä litteraationa (Vears & Gillam, 2022). Vearsin ja Gillamin (2022) mukaan aineistolähtöisen sisällönanalyysin tavoitteena on tarkastella aineistoa tarkasti sen sijaan, että sitä lähestyttäisi jonkin teoreettisen linssin läpi tiettyjä asioita etsien. Näin pyritään muodostamaan kokonaiskäsitys aineistossa esiintyvistä ilmiöistä. Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä käydään läpi useita kertoja toistettavaa ja tarkentuvaa koodausprosessia, jossa nimetään aineisto-otteita jakaen niitä kategorioihin ja myöhemmin alakategorioihin (Vears & Gillam, 2022).

Vears ja Gillam (2022) kuvaavat aineistolähtöisen sisällönanalyysiprosessin etenemistä seuraavasti. 1) Luetaan aineisto, tutustutaan siihen ja muodostetaan kokonaisvaltainen käsitys siitä. 2) Ensimmäinen koodauskierros: luetaan aineistoa huolellisesti, tunnistetaan ja koodataan aineiston osia laajoiksi merkitysyksiköiksi (yläkategorioksi) sen mukaan, minkä tyyppistä sisältöä niissä esiintyy ja miten niitä voisi luokitella tutkimuskysymyksen valossa. Aineisto-otteiden koolle ei ole olemassa tiettyä sääntöä, vaan se riippuu aineistosta. 3) Toinen koodauskierros: tarkastellaan kutakin yläkategoriaa erikseen; koodataan tarkemmin kuhunkin yläkategoriaan liittyviä sisältöjä. Toisen koodauskierroksen aikana muodostetaan alakategorioita. Lisäksi yläkategoriat saattavat muuttua ja tarkentua tämän vaiheen aikana. 4) Kun kuhunkin yläkategoriaan sisältyvät tekstiotteet on jaettu alakategorioihin, vertaillaan ja hienosäädetään alakategorioita, mahdollisesti yhdistellen niitä. Tarvittaessa voidaan tehdä kolmas koodauskierros, jos esimerkiksi jokin kategoria on liian laava tai epämääräinen ja vaatii tarkentamista. Tavoitteena on muodostaa luokittelu, joka parhaiten kuvastaa aineiston moniulotteisuutta. Neljännen vaiheen lopputuloksena on kategorialuokitus, jonka valmistumisen jälkeen voidaan siirtyä viimeiseen analyysivaiheeseen. 5) Viimeisessä vaiheessa tuodaan yhteen yläkategoriat ja alakategoriat toisiinsa linkittyväksi kokonaisuudeksi, joka kertoo yhtenäistä tarinaa. Tässä vaiheessa yhdistellään ja tulkitaan – muodostetaan kokonaisuus, joka vastaa tutkimuskysymykseen ja antaa monipuolisen käsityksen tarkasteltavasta ilmiöstä. Analyysissä pyritään pysymään lähellä tutkittavaa ilmiötä ja kuvastamaan sen moninaisuutta teoretisoinnin sijaan.

Tässä vaiheessa voidaan käyttää hyödyksi olemassa olevaa teoretietoa samankaltaisista ilmiöistä. Aineiston ja teorian vuoropuhelulla voidaan rikastaa ja tarkentaa analyysiä.

## 2.4 Aineiston analysointi

Aloitimme aineiston analysoinnin katsomalla läpi kaikki 12 videoitua monipariskuntaryhmän tapaamista. Tarkoituksenamme oli näin muodostaa kokonais käsitys aineistosta, kuten Vears ja Gillam (2022) ehdottavat aineistolähtöisen sisällönanalyysin ensimmäiseksi työvaiheeksi. Kiinnitimme videoita katsoessamme vaistomaisesti huomiota osallistujien puheeseen ja erityisesti kiinnostuksen kohteeksemme muodostui se, miten pariskunnan osapuolet kertovat tapahtuneesta väkivallasta. Huomasimme, että väkivallan tekijöiden ja kokijoiden puheessa oli keskinäisiä samankaltaisuuksia, mutta myös eroavaisuuksia. Tutkimuskysymyksemme alkoivat siten muodostua aineistolähtöisesti.

Katsoessamme videoituja ryhmätapaamisia läpi, havaitsimme osallistujien puheessa muutosta terapiaprosessin loppua kohden. Kiinnostuksemme heräsi ensimmäisten tapaamisten puheeseen, sillä pohdimme, millaista osallistujien puhe on ennen ryhmäintervention vaikutusta. Halusimme selvittää, miten väkivallan tekijät ja kokijat kertovat tapahtuneesta väkivallasta ja millaisia piirteitä siihen liittyy kahden ensimmäisen ryhmätapaamisen aikana. Tällöin muotoutui alustavasti ensimmäinen tutkimuskysymyksemme: Miten tapahtuneesta väkivallasta puhutaan monen pariskunnan ryhmämuotoisen terapian alkutapaamisissa?

Seuraavaksi katsoimme uudelleen aineiston videoinnit kahdesta ensimmäisestä ryhmätapaamisesta ja aloitimme ensimmäisen koodauskierroksen Vearsin ja Gillamin (2022) mallin mukaisesti. Poimimme litteraatioista väkivallasta puhumiseen liittyvät kohdat, joita nimesimme sen mukaisesti, millaisesta puheesta oli kyse. Koodasimme kumpikin ensin yksin väkivallasta puhumiseen liittyvät aineisto-otteet. Tämän jälkeen vertasimme koodauksia, jotka olivat hyvin samankaltaisia keskenään. Tunnistimme aineistosta puhetta liittyen väkivallan muotoihin, väkivallan selittämiseen, väkivaltaongelman ajankohtaisuuteen, tulevaisuuteen suuntautumiseen sekä syyllisyyden jakamiseen. Näin muodostuivat Vearsin ja Gillamin (2022) mallin mukaiset laajat merkitysyksiköt.

Seuraavaksi jaoin laajoja merkitysyksiköitä alakategorioihin. Tämä oli Vearsin ja Gillamin (2022) ehdottama toinen koodauskierros. Koodasimme ensin kumpikin erikseen aineisto-otteet, jotka kävimme tämän jälkeen yhdessä läpi. Itsenäisesti muodostamamme koodit olivat taas hyvin samankaltaisia keskenään. Tällöin väkivallan muotoihin muodostui väkivallan uhan alakategoria.

Väkivallan selittäminen taas ei jakautunut alakategorioihin. Väkivaltaongelman ajankohtaisuuden kuvaaminen sekä väkivallan tekijöiden tulevaisuuteen suuntautuminen muodostuivat omiksi kategorioikseen. Väkivallan selittämiseksi, väkivallan ajankohtaisuuden kuvaamiselle sekä tekijöiden tulevaisuuteen suuntautumiselle muodostui yläkategoriaksi parisuhdeväkivallasta kertominen. Syyllisyyden jakaminen jakautui kolmeen alakategoriaan: vastuun ottamiseen, syyllisyyden osoittamiseen sekä väkivallan kuvaamiseen liittyviin persoonapronomineihin. Näiden ylä- ja alakategorioiden pohjalta ensimmäinen tutkimuskysymys täydentyi seuraavasti: Miten tapahtuneen väkivallan muotoja kuvaillaan ja millaisia puhetapoja väkivallasta kertomiseen liittyy monen pariskunnan ryhmämuotoisen pariterapian kahdella ensimmäisellä tapaamiskerralla? Lisäksi toiseksi tutkimuskysymykseksi muotoutui: Miten syyllisyyttä tapahtuneesta väkivallasta jaetaan monen pariskunnan ryhmämuotoisen pariterapian kahdella ensimmäisellä tapaamiskerralla?

Vearsin ja Gillamin (2022) esittämän mallin mukaisesti työstimme muodostamiamme ylä- ja alakategorioita lisää. Päädyimme pitäytymään edellisessä vaiheessa muodostamissamme kategorioissa, mutta hienosäätöä tapahtui niiden sisällä aineisto-otteiden valikoitumisen suhteen. Tässä välissä palasimme alkuperäisiin litteraatioihin varmistaaksemme, ettei mitään kategorioiden kannalta olennaista ollut jäänyt huomaamatta. Kävimme muodostamiamme ylä- ja alakategorioita läpi myös graduryhmämme yhteisissä seminaareissa, joissa saimme ohjaajaltamme sekä toiselta samaan aineistoon perehtyneeltä graduparilta vahvistusta niille. Näin muodostuivat lopulliset kategoriat.

Viimeisessä vaiheessa tarkastelimme tuloksiamme merkityksellisenä kokonaisuutena. Tutustuimme myös aikaisempaan tutkimustietoon tuloksissamme esiin nousseisiin ilmiöihin liittyen. Tutkimustiedon avulla täsmensimme myös suorittamaamme analyysia ja siten teoria ja tulokset täydensivät toisiaan. Pyrimme varmistamaan, että tulokset ovat linjassa tutkimuskysymysten kanssa, ja että ne muodostavat monipuolisen ja ilmiön lähellä olevan kokonaisuuden, kuten Vears ja Gillam (2022) suosittelevat viimeisessä vaiheessa tehtävän.

### **3 TULOKSET**

Tässä tutkimuksessa tarkastelimme sitä, miten monipariskuntaryhmään osallistuvat pariskunnat kertoivat tapahtuneesta väkivallasta väkivallan muotojen kuvaamisen kautta. Selvitimme myös, millaisia puhetapoja väkivallasta kertomisen yhteydessä esiintyi. Löysimme väkivallan selittämiseen,

väkivaltaongelman ajankohtaisuuteen sekä tulevaisuuteen suuntautumiseen liittyvää puhetta. Lisäksi tarkastelimme parisuhdeväkivaltaan liittyvästä syyllisyydestä käytävää keskustelua. Väkivallan tekijät ja kokijat sekä ottivat vastuuta väkivallasta, että osoittivat syyllisyyttä pariskunnan toiselle osapuolelle. Löysimme myös parisuhdeväkivaltaan liittyvän vastuun ottamisen yhteydessä esiintyvää persoonapronominien käyttöä.

Aineisto-otteiden edellä on merkittynä istunnon numero, videon numero sekä otteen esiintymisaika videolla. Pariskunnan osapuolten tunnistetiedot on poistettu anonymiteetin säilyttämiseksi. Aineisto-otteissa on käytetty seuraavia symboleja:

- ... saman puhujan puheenvuoro on alkanut ennen puheotetta tai jatkuu sen jälkeen
- (...) saman puhujan puheotteesta tai muusta keskustelusta on poistettu sanoja tai lauseita, jotka eivät ole olleet puheotteen ja asian tulkinnan kannalta merkityksellisiä
- [teksti] tutkijan omia huomioita
- T terapeutti
- M mies
- N nainen

### 3.1 Väkivallan muotojen kuvaaminen

Miehistä yksi kuvaili käyttäneensä fyysistä väkivaltaa, yksi henkistä väkivaltaa, ja yksi molempia. Kaksi miehistä kertoi käyttäneensä väkivaltaa puolisonsa lisäksi myös pariskunnan lasta kohtaan. He kuvailivat puolisoaan ja lapsiaan kohtaan käyttämäänsä väkivaltaa konkreettisesti: he kertoivat läpsäisseensä, lyöneensä, ravistelleensa, tuuppineensa, tönäisseensä, vetäneensä hupusta, käyttäneensä suusanallista väkivaltaa, uhkailleensa sekä satuttaneensa henkisesti.

Yhden miehistä väkivaltaan liittyvässä puheessa oli eroa kahden tarkastellun istunnon välillä. Ensimmäisellä istunnolla, jolla hänen puolisonsa ei ollut mukana, hän kuvaili konkreettisesti käyttämäänsä väkivaltaa. Toisella istunnolla, jossa puoliso oli mukana, kumpikaan heistä ei kuvaillut väkivaltaa.

Naisista kaksi aloittivat puheenvuoronsa kertomalla, että suhteessa on ollut väkivaltaa. Toinen heistä mainitsi väkivallan olleen fyysistä ja kohdistuneen itsensä lisäksi pariskunnan lapseen, mutta ei kuvaillut tarkemmin puolisonsa käyttämiä fyysisen väkivallan muotoja:

*Istunto 1, video 2, 00:12:22*

*N: ... on ollu (epäselvä) sekä minua että lasta kohtaan, fyysistä väkivaltaa ja ...*

Toinen naisista ei puheessaan tuonut ilmi, oliko väkivalta fyysistä vai henkistä, vaan mainitsi vain kyseessä olleen yksittäinen, raju välikohtaus, johon liittyi väkivaltaa. Yksi naisista viittasi puheenvuorollaan pariskunnan elämässä olleisiin ongelmiin ja haasteisiin syynä sille, miksi on päätynyt puolisonsa kanssa terapiaan:

*Istunto 2, video 1, 00:12:21*

*N: Minä olen täällä sen takia, kun meillä on ongelmia aika paljonkin ollu ja haasteita elämässä ja mä voin sanoa, että ne on ollu sellasia ongelmia ja haasteita, että siinä on joutunut aika paljon itteesäkin kattomaan peiliin, ei vaan tuosta johu ...*

Nainen ei mainitse suoraan mitään väkivallasta, eikä puheesta käy ilmi, viittaako hän ongelmilla väkivaltaan vai johonkin muuhun.

### **3.1.1 Väkivallan uhka**

Myös väkivallan uhka on väkivaltaa. Aineistossamme väkivallan uhasta ei suoraan puhuttu väkivaltana, mutta se nousi useasti esille väkivallasta puhumisen yhteydessä. Väkivallan uhka ilmeni naisten puheessa uhkana, pelkona väkivallan toistumisesta, tulevaisuuden suunnittelun epävarmuutena ja pelkona ryhmässä puhumisen mahdollisista seurauksista. Väkivallan uhka johti mahdollisen väkivallanteon ennakointiin naisten osalta, sekä luottamuksen vähenemiseen.

Kahden ensimmäisen istunnon aikana naisten puheessa nousi esiin väkivallan uhka. Erityisesti yhden naisista puheessa esiintyi toistuvasti ja molempien istuntojen aikana toive saada rakennettua arkea turvallisemmaksi, näin viitaten epäsuorasti väkivallan uhan jatkuvaan läsnäoloon. Hän toisaalta myös suoraan ilmaisi pelkoa ja tulevaisuuden suunnittelun epävarmuutta väkivallan toistumiseen liittyen. Myös toinen ryhmän nainen puhui väkivallan pelosta. Seuraavissa otteissa havainnollistetaan näiden naisten pelkoa ja tulevaisuuden epävarmuutta väkivaltaongelmaan liittyen.

*Istunto 2, video 2, 00:14:50*

*N: ... sitten se, **tulevaisuuden suunnittelun epävarmuus** ja semmonen, että **väkivallan toistuminen ja pelko**, se että tuleeko tästä jotenkin, mitä tästä tulee.*

Otteessa on havaittavissa naisen osalta pelkoa ja epävarmuutta, kenties jopa toivottomuutta väkivaltaongelmaan liittyen.

*Istunto 2, video 2, 00:23:10*

*N: ... tai **pelko**, se on muuten yks semmonen, josta kannattaa keskustella, se on oikeesti olemassa oleva juttu.*

*T: Niin erilaiset tunteet, jotka voi liittyä ja muun muassa pelko.*

*N: Niin ja sitten **tietynlaiset tilanteet voi laukasta tiiätkö sussa sen, jos on sattunu vaikka useamman kerran tai tai tietyt tilanteet saattaa olla semmosia, elämään uudestaan, niinku luottaa siihen toiseen ihmiseen, että nyt se ei toimikkaan noin. Se vaatii aika paljon. Omasta kokemuksesta.***

Tässä otteessa yksi naisista kuvailee sitä, kuinka kun tietynlaiset tilanteet ovat toistuneet useamman kerran, on vaikea luottaa siihen, ettei toinen enää jatkossa toimisi samoin. Väkivallan uhka siis rikkoo luottamusta. Pelko on läsnä erityisesti tilanteissa, jotka muistuttavat parisuhteen aiemmista väkivaltatilanteista.

Erään naisista puheesta kävi lisäksi ilmi väkivaltaan ja sen pelkoon liittyvää ennakointia, kuten seuraava ote havainnollistaa.

*Istunto 2, video 2, 00:24:13*

*N: Ja sitä, että, vaikka ei enää tietyllä lailla arjessa niin **hirveesti saattaa ennakoida sitä, ettei nyt tulis semmosta.***

Otteessa ilmenee hyvin suoraan se, että nainen joutuu arjessaan ennakoimaan ja elämään jatkuvassa pelossa kumppaninsa käyttämän väkivallan uusiutumisesta.

Eräs naisista kertoi miettivänsä sitä, mitä voi puhua toisen kuullen. Seuraavissa otteissa havainnollistuu, että hän pelkää ryhmässä puhumisen mahdollisia seurauksia.



*Istunto 2, video 2, 00:53:57*

*N: Kyllä tää mun puolesta niinku tuntuu hyvältä olla ryhmässä, se tietysti että niin paljon tullee itelle ajatuksia omasta ja meidän tilanteesta että niinku puhuu, et se välillä niinku lähtee nykyään niinku oma ajatus tonne, missäs me nyt ollaan, tässä että, että tota. Ja sit **semmosta kyllä mietin, että että että mitä pystyy ja mitä voi puhua ja kun se toinen on siinä vieressä ja** (...)*

*N: **että mitkä sen seuraukset sitten jatkossa on (herkistyy)(epäselvä).***

Otteessa nainen paljastaa ryhmälle toisen istunnon lopulla miettivänsä, mitä seuraa siitä, jos hän puhuu väkivaltaan liittyvistä asioista toisen kuullen. Puheesta käy ilmi pelkoa ryhmässä puhumisen seurauksista, joka eroaa arjessa muutoin läsnäolevasta väkivallan pelosta.

Myös osan miehistä puheessa nousi esiin väkivallan uhka. Yksi miehistä puhui uhasta kertoessaan eräästä heidän parisuhteessaan tapahtuneesta väkivaltatilanteesta:

*Istunto 1, video 2, 00:16:38*

*M: ... ja sitten, nyt viime keväänä sitten niin, tapahtu meillä semmonen .. uhkaava tilanne että, **mää sitte aloin, jonkun illan päätteeksi [puolisija sitte uhkailemaan ja, niinkun .. varmaan, toteuttamaan ehkä niitä opittuja asioita mitä on, väkivallasta, elämässä oppinu että miten satuttaa toista ei välttämättä fyysisesti mutta sitten henkisesti ja uhkaamalla, sillä tavalla .. niinku ... sillä tavalla epä-epäreilusti ...***

Otteessa mies vertaa henkistä väkivaltaa ja uhkaamista fyysiseen väkivaltaan. Vaikuttaa siltä, että hän ymmärtää näiden olevan väkivallan muotoja, mutta samalla myös siltä, että hän pitäisi niitä lievempinä, hyväksyttävämpinä väkivallan muotoina.

Eräs toinen miehistä nosti puheessaan esiin sen, että jo väkivallan uhan väheneminen on tärkeä askel. Samalla hän kuitenkin minimoi väkivaltaongelmaa:

*Istunto 1, video 2, 00:30:02*

*M: ... tulee puhuttu asioista ja koskettavista pahoista vaikeista asioista mutta tosiaan, hyvä on (epäselvä) mennä eteenpäin ja ajatella vaan tulevaa ja, siihen on hyvä justiinsa löytää täältä sitte jokaiselle ne omat toimintatavat ja millä- millä sen sais vähenemään ja **se on jo iso asia ku se vähenee, tai uhka vähenee ni se on jo iso asia .. et sit, sit vaan son .. nii, loppuviilausta nii (naurua) ...***

Otteessa mies kuvailee, että kun väkivallan uhka vähenee, tarvitaan enää ”loppuviilausta”. Yhtäältä mies vaikuttaa tiedostavan väkivallan uhan olevan väkivaltaa jo itsessään, mutta toisaalta hänen kommenttinsa antaa vähättelevän mielikuvan hänen käyttämänsä väkivallan vakavuudesta.

### 3.2 Parisuhdeväkivallasta kertomiseen liittyviä puhetapoja

Tarkastelimme sitä, miten tapahtuneesta väkivallasta kerrotaan monipariskuntaryhmässä. Aineistosta nousi väkivaltaan liittyvän puheen yhteydessä esiin seuraavia puhetapoja: väkivallan selittäminen, väkivaltaongelman ajankohtaisuuden kuvaaminen sekä tulevaisuuteen suuntautuva puhe, ja näissä esiintyi eroja väkivallan tekijöiden ja kokijoiden välillä. Tarkastelimme siis, millaisia puhetapoja väkivallasta kertomiseen liittyen ilmenee kahdella ensimmäisellä ryhmämuotoisen pariterapian istunnolla.

#### 3.2.1 Väkivallan selittäminen

Aineistossamme naiset eivät selittäneet tapahtunutta väkivaltaa lainkaan. Miehet lähestyivät käyttämästään väkivallasta puhumista ensisijaisesti siihen johtaneiden tekijöiden selittämisen kautta, ja vasta tämän jälkeen he puhuivat itse väkivallasta. Heidän antamiaan selityksiä väkivallalle olivat kamppailulajitausta, sairaudet, ”pää on puuta”, ”toisen sana ei mee perille”, lapsuuden kokemukset, työstressi, impulsiivisuus, kyvyttömyys pitää itsensä rauhallisena tilanteessa, vanhempien luoma paine, tuen puute, törmäyskurssi puolison kanssa, ”toinen ei anna saumaa”. Seuraavassa otteessa on esimerkki väkivallan selittämisestä.

*Istunto 1, video 2, 00:04:45*

*M: ... enkä tota niin oo mikään .. lyöjä, hakkaaja, hakkaamalla hakkaa vaan tota niin oon tosi impulsiivinen ihminen, ja jaa sitten tiettyssä tilanteessa kun toinen ei anna yhtään saumaa ja tietää kuitenkin missä mennään niin niin sitten, tulee törmäyskurssi ...*

Otteessa mies kuvailee olevansa impulsiivinen ihminen, ja selittää, että toisen toiminta tietyssä tilanteessa johtaa “törmäyskurssiin”, viitaten käyttämäänsä väkivaltaan. Näin hän siirtää syyllisyyttä tapahtuneesta puolisolleen.

Kysyttäessä siitä, miksi pariskunnat ovat tulleet ryhmään, miehet aloittivat tapahtuneesta väkivallasta kertomisen selittelyllä. Vasta selitysten jälkeen miehet toivat ilmi, minkälaista väkivaltaa he ovat parisuhteessaan käyttäneet. Kaikki miehistä siirtyivät väkivallan kuvailuun suoraan selityksistä, ja kaksi heistä jatkoi selityksiä myös väkivallan kuvailun jälkeen. Seuraavassa otteessa havainnollistetaan siirtymää selityksistä väkivallasta kertomiseen ja sen jälkeen jälleen selityksiin.

*Istunto 1, video 2, 00:09:04*

*M: ... mul on tosi vaikee lapsuus ollu aikoinaan ja .. sitten on vielä aikuisiällä- iällä on löydetty tuo [sairaus] mulle ja .. sitten on vielä tämä [sairaus] on vielä ja .. sitten, siitä on niinkun mä oon niinku vaimookin oon tönässy ja, läpsässy ja lyöny ja sitte oon poikaa kanssa nii ravistellu ja*

*(...)*

*tää on ollu sillee hirmu kova, kovat ajat tässä .. ja varmaan sekkii että työressi on kova mullakii mähä oon yksityisyrittäjä ite ni .. sitte niinkun, tosiaan vieläki niinkun minun, mun vanhempien puolelta tulloo sitä painetta ja ...*

Otteessa mies kuvailee hänellä olleen vaikea lapsuus sekä kertoo sairauksistaan. Hän alustaa näillä selityksillä siitä kertomista, millaista väkivaltaa on puolisoaan kohtaan käyttänyt. Väkivallasta kertomisen jälkeen hän tarjoaa lisää selityksiä väkivallalle: kovat ajat, työstressi ja vanhempien puolelta tuleva paine. Tarjoamalla selityksiä tekemälleen väkivallalle hän pyrkii häivyttämään vastuutaan siitä.

### **3.2.2 Väkivaltaongelman ajankohtaisuuden kuvaaminen**

Aineistomme kolmesta pariskunnasta yhdellä esiintyi keskinäistä eroavaisuutta käsityksessä siitä, onko väkivalta ajankohtainen asia parisuhteessa. Ensimmäisellä ryhmän tapaamiskerralla nainen ei ollut paikalla, jolloin mies kertoi ryhmälle parisuhteessaan tapahtuneesta väkivallasta yksin.

Seuraavissa esimerkeissä mies kuvaa spontaanisti tapahtunutta väkivaltatilannetta, kun häntä pyydetään kertomaan, miksi pariskunta on mukana ryhmäterapiassa.

*Istunto 1, video 2, 00:21:43*

*M: ... yhen kerran repäsin [kaupunki]n keskustassa poikaani hupusta, ja .. no, siitä nyt odotellaan sitte koska siitä syytteet tulee, paperit siit tuli, mut tosiaan, minä vedin poikani hupusta taaksepäin, ja autoin rintakehästä,*

*(...)*

*M: kun se tilanne oli siin vaiheessa et mä olin tuuppassu [puolisonki] jo siitä tilanteesta pois (epäselvä) vittu minä hoidan tän poikani kanssa tän asian kuntoon, nii sit, niinku [puoliso] kaatuu selälleen ...*

Miehen kuvaus väkivaltatilanteesta oli konkreettinen ja hän kuvasi laajasti myös tilanteisiin liittyviä muita tekijöitä, kuten omia ajatuksiaan sekä väkivaltaan johtaneita tekijöitä. Mies kertoo odottavansa syytettä tapahtuneesta väkivaltatilanteesta, joten väkivaltaa on suhteessa tapahtunut suhteellisen vähän aikaa sitten. Koska mies kertoo tilanteen vastauksena kysymykseen siitä, miksi pariskunta on mukana ryhmässä, syntyy kuva, että väkivalta on hänen mielestään tällä hetkellä parisuhteessa esiintyvä ja ajankohtainen ongelma.

Ryhmän toisella tapaamiskerralla pariskunnan kumpikin osapuoli oli paikalla. Seuraavissa esimerkeissä nainen kertoo parisuhteen nykytilanteesta. Häntä on vähän aikaisemmin pyydetty kertomaan siitä, miksi pariskunta on osallistunut monipariskuntaryhmään.

*Istunto 2, video 1, 00:13:55*

*N: ... no tos matkalla just juteltiin sitä, et täl hetkellä kun meillä on tavallaan asiat hyvin, silleen hyvin kun ne vaan voi olla, niin ne asiat, ne kipeet asiat on tavallaan jokseenkin vähän siellä taka-alalla. Mut ainahan ne siellä peikkona on, että tavallaan ne mejän vaikeimmat ajat, tai ne semmoset, semmoset, esimerkiks väkivaltaan liittyvät tai tämmöset et ne ei oo niinku tässä hetkessä. Ne on, niit on käyty läpi niin monessa paikkaa niinku niin monen eri tahon kanssa että ne ei oo niinku tätä päivää, mut ne on olemassa, ne on meidän elämässä olevia asioita, että tällä hetkellä oikeesti asiat on niin hyvin kun ne voi olla,*

*(...)*

*N: sit sen ymmärtäminen miten käyttäytyy millon missäkin, ihan itekin, ei vaan toinen niin tota, et niinku tavallaan pystyis pitämään esimerkiks tän tilanteen, mikä tällä hetkellä meillon. ...*

Nainen kertoo, että väkivaltaan liittyvät vaikeat ajat eivät ole tässä hetkessä, sijoittaen ne näin menneisyyteen. Hän mainitsee suhteen nykytilan olevan hyvä, “asiat on niin hyvin kun ne voi olla”. Mies ei kommentoi naisen kertomaa, vaan antaa hänen luoda kuvan väkivallasta menneisyyteen sijoittuvana asiana. Naisen kertomus eroaa miehen kuvauksesta, sillä he puheessaan sijoittavat väkivallan ongelmana eri aikoihin - nainen jo menneeksi ja mies taas ajankohtaiseksi asiaksi. Kertomukset väkivallan esiintymisestä parisuhteen nykytilanteessa eivät siis olleet puolisoitten välillä yhtenäiset.

### 3.2.3 Väkivallan tekijöiden tulevaisuuteen suuntautuminen

Aineistossamme kahdella miehellä esiintyi puheessaan tulevaisuuteen suuntautumista. Seuraavassa esimerkissä yksi miehistä vastaa kysymykseen siitä, miltä hänestä tuntuu ensimmäisen ryhmäterapiaistunnon lopussa.

*Istunto 1, video 2, 00:30:08*

*M: ... mutta tosiaan, hyvä on (epäselvä) mennä eteenpäin ja ajatella vaan tulevaa ja, siihen on hyvä justiinsa löytää täältä sitte jokaiselle ne omat toimintatavat ja millä- millä sen saisi väheneään ja se on jo iso asia ku se vähenee, tai uhka vähenee ni se on jo iso asia .. et sit, sit vaan son .. nii, loppuviilausta nii ...*

Seuraavassa aineisto-otteessa toinen mies jatkaa puolisonsa edellisestä kommentista, kun tämä on juuri kertonut parisuhteessa tapahtuneesta väkivallasta:

*Istunto 2, video 1, 00:22:46*

*M: Joo kyllähän sitä on ollu ja tosiaan häppeen sitä ja rankkoo on ollut ja siitä tuomion oon saanu, että tästä nyt sitä lähtee eteenpäin sitä ja sanoit että uusilla palikoilla yritetään.*

Tulevaisuuteen suuntautumista ilmenee, kun keskustelussa on aikaisemmin tullut esiin väkivaltaan liittyvää puhetta. Tulevaisuuteen suuntautumisella pyritään tekemään eroa tulevaisuuden parannuksia tekevän minän ja menneisyyden väärää tehneen minän välille. Miehet suuntaavat puheenvuoroissaan keskustelua kohti tulevaisuutta, jolla he ikään kuin päättävät menneisyyteen liittyvän puheen. Näin tämä puhetapa toimii myös vaikeista asioista puhumisen välttämisenä. Seuraavassa aineisto-otteessa mies päättää puheenvuoronsa tulevaisuuteen suuntautuvaan ilmaukseen, joka toimii aiheeseen liittyvän keskustelun päättäjänä.

*Istunto 2, video 1, 00:26:31*

*M: ... niin se on niin helppo ku sä oot sairas, niin sä luulet että niinku ite vaan sairas, eikä kukaan muu oo sairas, vaikka sä tiedät, että moni muukin voi olla sairas, mutta sama asia se pätee tässäkin, että totani me jokainen tullaan tänne ihan oikeesta syystä ja syy on ihan painava tai sillai, että että kyllä ne on koskettavia juttuja sitten tajuta sekin, että mäkin oon täällä. Eikö ookin hieno homma, vaikka toisaalta onkin hyvä ja mukavat ihmiset ja näin, mutta se perimäinen syy ei ole hyvä syy. Että se on varmaan hyvä, että se on tiedossa. **Siitä vaan sitten nokka kohti uusia seikkailuja.***

Miesten tulevaisuuteen suuntautuva puhe toimi myös optimismiin ylläpitämisenä. Puheella he yrittävät vakuuttaa itselleen, puolisolleen ja ryhmälle, että parannuksen tekeminen on mahdollista. He luovat kuvaa omista vaikutusmahdollisuuksistaan parisuhteen nykytilanteeseen ja halustaan muuttua.

### 3.3 Syyllisyyden jakaminen

Tarkastelimme, miten monipariskuntaryhmässä jaetaan parisuhdeväkivaltaan liittyvää syyllisyyttä pariskunnan osapuolien välillä. Tunnistimme syyllisyyden jakamiseen liittyviä puhetapoja kaksi: vastuun ottamisen sekä syyllisyyden osoittamisen. Tämän lisäksi huomasimme väkivallasta kertomiseen liittyvää persoonapronominien käyttöä. Persoonapronominien avulla ryhmään osallistujat ilmaisivat väkivaltaan liittyvää tekijyyttä.

### 3.3.1 Vastuun ottaminen

Miehet ottivat vastuuta väkivallasta kertomalla sen tapahtumisesta sekä kuvaamalla väkivaltaa, jonka tekijänä he olivat itse olleet. Ryhmän kahdella ensimmäisellä tapaamisella muodostui jaettu käsitys siitä, että pariskunnat ovat tulleet mukaan monipariskuntaryhmään miehen tekemän väkivallan vuoksi. Seuraavissa otteissa miehet vastaavat terapeuttien esittämään kysymykseen siitä, miksi he ovat tulleet mukaan ryhmään.

*Istunto I, video 2, 00:04:29*

*M: ... niin niin me ollaan tässä sen takia, (naurahdus) et tota niin öö, minä oon tota niin, kohdellu huonosti minun vaimoa ja meidän lapsia ...*

*Istunto I, video 2, 00:09:22*

*M: ... sitten, siitä on niinkun mä oon niinku vaimookin oon tönässy ja, läpsässy ja lyöny ja sitte oon poikaa kanssa nii ravistellu ja .. tämmöstä, suu sanallista ...*

*Istunto I, video 2, 00:16:35*

*M: ... ja sitten, nyt viime keväänä sitten niin, tapahtu meillä semmonen .. uhkaava tilanne että, mää sitte aloin, jonkun illan päätteeksi [puoliso]a sitte uhkailemaan ja, niinkun .. varmaan, toteuttamaan ehkä niitä opittuja asioita mitä on, väkivallasta, elämässä oppinu että miten satuttaa toista ei välttämättä fyysisesti mutta sitten henkisesti ja uhkaamalla, sillä tavalla .. niinku ... sillä tavalla epä-epäreilusti, ...*

Miehet ottivat puheenvuoroissaan vastuuta väkivallasta tuomalla esiin omaa tekijyyttään. He kuvasivat tehneensä fyysistä tai henkistä väkivaltaa. Syntyi kuva siitä, että miehet tiedostivat oman roolinsa väkivallan tekijänä. Vastuun ottamisen yhteydessä samassa puheenvuorossa esiintyi usein kuitenkin väkivallan syiden selittämistä sekä yhden miehen osalta väkivallan kokijan syylistämistä, jonka perusteella miehet kokevat tekemäänsä väkivaltaan vaikuttaneen myös heidän itsensä ulkopuoliset tekijät. Vastuuta ei täysin hyväksytty itselle.

Aineistomme naisista kaksi otti sanallisesti vastuuta heihin kohdistuneesta väkivallasta. Seuraavassa otteessa yksi naisista kuvaa tapahtunutta väkivaltaa ja tämän jälkeen kertoo, että hänellä on "terävä kieli". Näin hän tuo esiin sen, että väkivaltatilanteisiin on liittynyt sanoilla satuttamista

hänen osaltaan, ja siten ottaa vastuuta tapahtuneesta väkivallasta toteamalla oman vaikutuksensa tapahtuneeseen.

*Istunto 1, video 2, 00:12:28*

*N: ... on ollu sekä minua että lasta kohtaan, fyysistä väkivaltaa ja .. (epäselvä) totaa .. nii (epäselvää puhetta) myös ja minulla on hyvin, terävä kieli kyllä kans että noin .. että kun sitä voi myös sanoilla satuttaa nii se on minun semmonen ...*

Seuraavassa otteessa toinen naisista kertoo, että pitääkseen tämänhetkisen parisuhteen tilan hyvänä, hänen on täytynyt ymmärtää, miten hänen tulee käyttäytyä. Hän on kertonut edellisessä puheenvuorossaan tämän ryhmätapaamisen aikana, ettei väkivaltaa esiinny tällä hetkellä heidän parisuhteessaan. Näin hän tuo esiin kokemuksensa siitä, että hänen oma käytöksensä on vaikuttanut parisuhteen tilaan ja siinä ilmenneeseen väkivaltaongelmaan.

*Istunto 2, video 1, 00:15:24*

*N: ... ja sit sen ymmärtäminen miten käyttäytyy millon missäkin, ihan itekin, ei vaan toinen niin tota, et niinku tavallaan pystyis pitämään esimerkiks tän tilanteen, mikä tällä hetkellä meillon ...*

### **3.3.2 Syllisyyden osoittaminen**

Syllisyyden osoittamista väkivallan kokijalle tuli esiin yhden miehen puheessa. Hän kertoi aiemmin puheenvuorossaan tekemästään väkivallasta, joten myös tämä puhe oli yhteydessä väkivaltaan liittyvään syllisyyteen. Mies kertoi seuraavasti:

*Istunto 1, video 2, 00:04:55*

*M: ... ja jaa sitten tietyssä tilanteessa kun toinen ei anna yhtään saumaa ja tietää kuitenkin missä mennään niin niin sitten, tulee törmäyskurssi ...*

Tällä huomiolla hän syyllistää puolisoaan omasta toiminnastaan ilmaisemalla, että puoliso “tietää missä mennään”, jolloin olisi tämän vastuulla pysäyttää tilanne. Kommentista välittyy, että hänen mielestään hänen tekemänsä väkivalta ja niin kutsuttu “törmäyskurssi” olisi vältettävissä sillä, että



puoliso toimisi tietyllä tavalla. Muut miehet eivät puheessaan suoraan asettaneet puolisoitaan syyllisen asemaan.

Naisten osalta yksi heistä osoitti syyllisyyttä väkivallasta puolisolleen. Seuraava aineisto-ote on osa naisen kertomusta siitä, miksi pariskunta osallistui monipariskuntaryhmään:

*Istunto 2, video 1, 00:22:21:*

*N: ... ja keväällä on ollu ensimmäisen kerran väkivaltaa [puoliso]n puolelta ja sitä niinku sekä minuun kohdistuvaa että lapseen kohdistuvaa ...*

Nainen nimeää puolisonsa puheessaan väkivaltaa tehneeksi ja kertoo myös väkivallan muodoista. Hän kertoo miehen olevan syyllinen väkivaltaan. Muut ryhmään osallistuneet naiset eivät puheessaan nimenneet puolisoaan väkivallan tekijäksi, vaan tämä tieto tuli ilmi miesten puheessa. He eivät myöskään muutoin osoittaneet syyllisyyttä väkivaltaa tehneille puolisoilleen.

### 3.3.3 Väkivallan kuvaamiseen liittyvät persoonapronominit

Seuraavissa aineisto-otteissa ryhmän naiset kertovat tapahtuneesta väkivallasta. Kaksi heistä käyttää me-muotoa ja yksi passiivia kuvauksessaan. Näin he eivät sanallista väkivaltaa miehen tekemäksi. Me-muotoa käyttäneet naiset luovat tapahtuneesta väkivallasta kuvan yhteisesti luotuna tilanteena. Passiivia käyttänyt nainen taas ei liitä kuvaukseensa tekijää, jolloin ilmaisu toimii neutraalina kuvauksena tapahtuneelle väkivallalle. Syntyy vaikutelma, etteivät naiset halua osoittaa vastuuta väkivallasta ainoastaan puolisoilleen.

*Istunto 2, video 1, 00:20:25*

*N: Ja ollaan täällä sen takia, kun **meillä** on tänä keväänä ollu semmonen yksi välikohtaus, missä on semmosta väkivaltaa viimeks (...) että mä koen, että se **meidän** oma on ollu ehkä sillai niinku jotenkin ehkä aika raju yks välikohtaus, ...*

*Istunto 2, video 1, 00:14:15*

*N: ... että tavallaan ne **meidän** vaikeimmat ajat, tai ne semmoset, semmoset, esimerkiks väkivaltaan liittyvät tai tämmöset et ne ei oo niinku tässä hetkessä ...*

*Istunto 2, video 1, 00:12:20*

*N: Minä olen täällä sen takia, kun **meillä on ongelmia** aika paljonkin ollu ...*

*Istunto 1, video 2, 00:12:22*

*N: ... **on ollu** (epäselvä) sekä minua että lasta kohtaan, fyysistä väkivaltaa ja ...*

Seuraavissa aineisto-otteissa kaksi miehistä kertoo tapahtuneesta väkivallasta minä-muodossa. Käyttämällä minä-muotoa miehet viestivät, että he ymmärtävät väkivallan tekojen olleen heidän itsensä fyysisesti tekemiä. Usein kuvauksiin kuitenkin liittyy aikaisemmin esittelemäämme selittämistä tai yhden miehen osalta väkivallankokijan syylistämistä, joka vie uskottavuutta minä-muodon luomalta näennäiseltä vastuunottamiselta. Syntyy kuva siitä, että miehet tunnistavat väkivallanteon itse tekemäkseen, mutta että he kokevat väkivallan syiden olevan myös muualla, kuin heissä itsessään. Kolmas miehistä vaihtelee tapahtuneen väkivaltatilanteen kuvauksessaan minä-, me- sekä passiivimuodon välillä. Syntyy vaikutelma, että mies ymmärtää itse tehneensä väkivallan teot, mutta että väkivaltaan johtanut tilanne oli yhteisesti luotu. Toisaalta hän puhuu väkivallasta myös heille tapahtuneena asiana ”...tilanteen miten meille kävi”, jonakin, joka oli kummankin parisuhteen osapuolen vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella.

*Istunto 1, video 2, 00:09:22*

*M: ... sitten, siitä on niinkun **mä oon** niinku vaimookin oon tönässy ja, läpsässy ja lyöny ja sitte **oon** poikaa kanssa nii ravistellu ja .. tämmöstä, suu sanallista ...*

*Istunto 2, video 1, 00:22:46*

*M: Joo kyllähän **sitä on ollu** ... [vastauksena puolisonsa kertomaan siitä, mitä väkivalta on ollut]*

*Istunto 1, video 2, 00:04:33*

*M: ... **minä oon** tota niin, kohdellu huonosti minun vaimoa ja meiän lapsia (...) ja **mulla se on** sitten joko tuuppiminen tai tönäsy tai mikä muu, ...*

*Istunto 1, video 2, 00:16:35*

*M: ... ja sitten, nyt viime keväänä sitten niin, **tapahtu meillä semmonen** .. uhkaava tilanne että, **mää sitte aloin**, jonkun illan päätteeksi [puoliso]a sitte uhkailemaan ja, niinkun .. varmaan,*

*toteuttamaan ehkä niitä opittuja asioita mitä on, väkivallasta, elämässä oppinu että miten satuttaa toista ei välttämättä fyysisesti mutta sitten henkisesti ja uhkaamalla, sillä tavalla .. niinku*

*(...)*

*sitte miten ite ajattelen sen .. tilanteen miten meille kävi mä en oo koskaan ollu elämässäni niin heikko, ...*

## 4 POHDINTA

### 4.1 Tutkimuksen tarkoitus ja päätulokset

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, miten parisuhteessa tapahtuneen väkivallan muotoja kuvaillaan ja millaisia puhetapoja tapahtuneesta väkivallasta kertomiseen liittyy monen pariskunnan ryhmämuotoisen pariterapian kahdella ensimmäisellä tapaamiskerralla. Tarkoituksena oli lisäksi tarkastella, miten osapuolet jakavat väkivaltaan liittyvää syyllisyyttä puheessaan. Aineistona tutkimuksessa oli monipariskuntaryhmän kaksi ensimmäistä kahden tunnin istuntoa videoituna sekä videoiden pohjalta tehdyt litteraatiot. Ryhmään osallistui kolme pariskuntaa, jotka olivat kaikki mukana ryhmässä miehen tekemän väkivallan vuoksi. Tutkimus toteutettiin aineistolähtöisen sisällönanalyysin keinoin, ja myös tutkimuskysymykset muotoutuivat aineiston pohjalta.

Ensimmäinen tutkimuskysymyksemme oli: Miten tapahtuneen väkivallan muotoja kuvaillaan ja millaisia puhetapoja väkivallasta kertomiseen liittyy monen pariskunnan ryhmämuotoisen pariterapian kahdella ensimmäisellä tapaamiskerralla? Kaikki aineistomme pariskunnat olivat hakeutuneet monipariskuntaryhmään ensisijaisesti parisuhdeväkivallan vuoksi. Kahdella ensimmäisellä monipariskuntaryhmän tapaamisella osallistujien välille muodostui jaettu käsitys siitä, että tapahtunut väkivalta oli kohdistunut kaikkien kolmen pariskunnan osalta miehen tekemänä naiseen. Kahden pariskunnan perheissä oli lisäksi esiintynyt miehen tekemää väkivaltaa lasta kohtaan. Pariskunnat kertoivat perheessään esiintyneiden väkivallan muotojen olleen fyysistä ja henkistä väkivaltaa. Kaksi miehistä kuvasi fyysistä väkivaltaa konkreettisina tekoina, esimerkiksi lyömisenä, tönimisenä ja ravisteluna. Kolmas miehistä taas ei kuvannut fyysistä väkivaltaa, vaan kertoi väkivaltatilanteessa esiintyneen uhkaamista ja henkistä satuttamista. Kuvauksesta ei ollut

pääteltävissä oliko väkivalta ollut myös fyysistä. Naiset eivät kuvailleet fyysisen väkivallan muotoja tarkemmin. Yksi naisista kertoi fyysistä väkivaltaa olleen, toinen mainitsi tapahtuneesta rajusta ja väkivaltaa sisältäneestä välikohtauksesta, mutta ei täsmentänyt, oliko kyseessä fyysistä vai henkistä väkivaltaa. Kolmas naisista taas viittasi puheessaan ongelmiin, josta ei selvinnyt tarkoittiko hän suhteessa ilmenevää väkivaltaa, vai muita suhteen ongelmia.

Henkisen väkivallan osalta yksi miehistä kertoi käyttäneensä henkistä, "suu sanallista", väkivaltaa, toinen taas kertoi uhanneensa puolisoaan ja satuttaneensa tätä henkisesti. Kolmas ei tuonut esiin henkistä väkivaltaa kertoessaan tapahtuneesta väkivallasta. Naiset eivät tuoneet esiin henkistä väkivaltaa. Henkinen väkivalta tunnistetaan parisuhteissa usein fyysistä väkivaltaa huonommin (Arriaga & Schkeryantz 2015; Nettiturvakoti), ja tämä voi osaltaan selittää, miksi siitä ei juurikaan keskusteltu monipariskuntaryhmän ensimmäisillä tapaamisilla.

Ensimmäisillä monipariskuntaryhmän tapaamisilla väkivallan muotojen kuvailun osalta väkivallan tekijöiden ja kokijoiden välillä oli eroavaisuutta. Suurin osa väkivallan tekijöistä kuvasi tapahtunutta väkivaltaa yksityiskohtaisemmin ja konkreettisemmin, kokijoista kaikki taas pitäytyivät hyvin yleistasoisissa ja epäspesifeissä kuvauksissa. Yhden pariskunnan osalta nainen ei päässyt osallistumaan ensimmäiselle tapaamiselle, mutta oli paikalla toisella tapaamiskerralla. Pariskunnan miehen puheessa väkivallasta oli näiden kahden kerran välillä havaittavissa eroavaisuutta. Ensimmäisellä tapaamisella, jossa nainen ei ollut paikalla, hän kuvasi konkreettisia väkivaltatilanteita ja kertoi käyttämästään väkivallasta useaan otteeseen. Toisella tapaamisella naisen ollessa paikalla, mies ei tuonut esiin käyttämäänsä väkivaltaa. Tähän saattoi vaikuttaa se, että pariskunnan nainen ei myöskään tuonut esiin sitä, mitä väkivalta heidän suhteessaan oli ollut. Sama nainen puhui toisessa asiayhteydessä väkivaltaan liittyvästä pelosta, joka voi olla yksi syy sille, miksei nainen halunnut puhua tapahtuneesta väkivallasta.

Aineistomme naiset kuvailivat puheessaan toivetta saada arkea rakennettua turvallisemmaksi, ja ilmaisivat pelkoa ja epävarmuutta tulevaisuudesta sekä väkivallan toistumisesta. Yksi heistä ilmaisi ennakoivansa väkivaltaa jatkuvasti. Toinen naisista kuvaili sitä, kuinka kun väkivaltaa on tietynlaisissa tilanteissa tapahtunut useamman kerran, on vaikea luottaa siihen, että tällä kertaa asia olisikin toisin. Tästä puheesta on nähtävissä se, kuinka väkivalta ja sen uusiutuminen verottavat pariskunnan välistä luottamusta, jonka korjaaminen voi olla hyvin vaikeaa pitkään jatkuneen väkivallan jälkeen. Tuloksemme ovat näiltä osin yhteneväisiä aiemman tutkimustiedon kanssa. Kuten kirjallisuudessa on laajalti tullut ilmi, jatkuva väkivallan uhka ja vaara ovat keskeisesti läsnä väkivallan kokijan arjessa. Ne näkyvät muun muassa kroonisessa vaarassa elämiseen sopeutumisenä muokkaamalla omaa käytöstä, kuten esimerkiksi pyrkimällä ennakoimaan, millaiset tilanteet laukaisevat aggression väkivallan tekijässä, ja pyrkimällä toimimaan siten, että väkivallalta

vältyttäisiin (Garbarino ym., 1991; Langford, 1994). Langford (1994) on myös esittänyt seuraavat väkivallan ennakointiin liittyvät tekijät: jännitteen kertymisen sekä väkivallankäytön laajempien säännönmukaisuuksien huomiointi ja ennakointi. Väkivallan kehän eri vaiheissa nämä ovat aina läsnä. Muisto esimerkiksi tietyssä tilanteessa tapahtuneesta väkivallasta aktivoituu helposti uudelleen vastaavassa tilanteessa, vaikka meneillään olisikin esimerkiksi hyvittämisen vaihe.

Langford (1994) on haastatellut parisuhdeväkivaltaa kokeneita naisia väkivallan uhkaan ja pelkoon liittyen. Haastattelut toteutettiin väkivaltaa kokeneiden naisten ryhmähaastatteluina. Hänen haastattelemansa naiset nostivat puheessaan esiin muun muassa sen, että mikä tahansa saattaa laukaista tilanteen, jossa väkivallan tekijä yht'äkkiä muuttuu aggressiiviseksi. He myös kertoivat tilanteiden ja heidän kumppaniensa mielentilojen vaihtelevan erittäin nopeastikin. He kuvailivat, etteivät voineet luottaa mihinkään (kumppanin suhteen), ja että ”selviytymistilassa” eläminen, toisen (mielen)liikkeiden ennakointi ja niihin reagointi veivät kaiken heidän huomionsa. Langfordin (1994) tekemissä haastatteluissa ilmi käynyttä puhetta väkivallan yht'äkkisyydestä ja arvaamattomuudesta ei yhtä suoraan ilmaistuna esiintynyt aineistossamme. Selkeämmin esiin nousi puhetta siitä, että väkivalta usein toistuu tietynlaisissa tilanteissa. Tältä osin tuloksemme siis erosivat aiemmasta tutkimustiedosta. Tämä saattaa johtua siitä, että naiset eivät ylipäätään puhuneet paljoa väkivallasta istunnoilla.

Naisten puhumattomuus väkivallasta istunnoilla voi liittyä siihen, että ryhmässä puhumista ei välttämättä koeta turvalliseksi. Yksi naisista toi puheessaan esiin pelkoa ryhmässä puhumisen mahdollisista seurauksista, viitaten siihen, että hänen kumppaninsa on kuulemassa. Pelko siitä, että pariterapia voisi lisätä väkivaltaa, voi olla este pariterapian soveltuvuudelle kuten Antunes-Alves ja kollegat (2014) sekä Stith ja McCollum (2011) ovat todenneet. Myös yksi aineistossamme käytetyn intervention soveltuvuuskriteereistä oli, että molempien puolisoiden tulee kokea pystyvänsä puhumaan avoimesti yhteisissä keskusteluissa, mutta tämä ei toteutunut kyseisen naisen osalta kaikilla istunnoilla. Onkin erityisen tärkeää, että turvallisuuden varmistamista jatketaan läpi koko intervention, ei pelkästään alkukartoituksessa (Stith ym., 2011). Tämän tulee tapahtua niin, että osapuolia haastatellaan erikseen, jolloin turvataan se, että osapuolet voivat puhua avoimesti mahdollisista huolistaan turvallisuutensa suhteen.

Aineistomme naisten puheessa siis esiintyi väkivallan uhan ja siihen liittyvän pelon kuvaamista. He kokivat näiden olevan jatkuvasti läsnä arjessa ja vaikuttavan heidän toimintaansa sekä heikentävän heidän luottamustaan puolisoaan kohtaan. Myös kaksi aineistomme miehistä puhuivat naisten kokemasta väkivallan uhasta, mutta heidän näkökulmansa erosi naisten näkemyksestä. Toinen miehistä vähätteli väkivallan uhan vakavuutta verrattuna fyysiseen väkivaltaan, ja toinen taas häivytti

sen avulla muiden väkivallan muotojen läsnäoloa. Vaikuttaa siltä, että miehet puheellaan vähätelivät naisten kokemaa väkivallan uhkaa.

Ensimmäisen tutkimuskysymyksemme toinen osa oli: millaisia puhetapoja väkivallasta kertomiseen liittyy monen pariskunnan ryhmämuotoisen pariterapian kahdella ensimmäisellä tapaamiskerralla? Aineistosta nousi esiin seuraavat väkivallasta kertomiseen liittyvät puhetavat: väkivallan selittäminen, väkivaltaongelman ajankohtaisuuteen liittyvä puhe sekä tulevaisuuteen suuntautuminen.

Väkivallan selittämistä aineistossamme tekivät ainoastaan miehet; naiset eivät selittäneet puolisonsa tekemää väkivaltaa. Vastuu väkivallasta oli terapiakontekstissa asetettu miehelle, mikä voi olla syynä siihen, että naiset eivät kokeneet tarvetta selittää miesten tekemää väkivaltaa. Miesten selitykset olivat moninaisia, ja esiintyivät väkivallan muotojen kuvailun lomassa. He pyrkivät näin lieventämään käyttämänsä väkivallan tahallisuutta. Selitysten avulla pyrittiin osoittamaan syyllisyyttä ainakin osittain itsen ulkopuolelle.

Aineistomme miesten puheessa esiintyi kolmea Ajon ja Grönroosin (2005) erittelemistä kuudesta väkivallan tekijöiden selittämisen puhetavasta: ajautumispuhetta, ahdistetuksi tulemisen puhetta sekä kontrolloimattomuuspuhetta. Aineistossa ei esiintynyt riittämättömyyspuhetta, keinottomuuspuhetta tai luonnollisuuspuhetta. Lisäksi Wallachin ja Selan (2008) esittelemiä kausaali- ja arvoattribuutioita soveltaen huomasimme, että kaikkien aineistossa esiintyneiden selitysten voidaan nähdä olevan arvoattribuutioiltaan ei tahallisia, epäitsekkäitä, ja ei syytettäviä. Tämä on linjassa Wallachin ja Selan (2008) löydöksen kanssa, että väkivaltaiset miehet usein suhtautuvat tekemäänsä väkivaltaan ei-tahallisenä ja ei-syytettävänä. Aineistomme miehet pyrkivät selitysten avulla korostamaan tekojensa tahattomuutta, ja siten tekemään niistä vähemmän tuomittavia. Näin he siirsivät syyllisyyttä pois itseltään.

Eniten aineistomme miehet käyttivät Ajon ja Grönroosin (2005) ajautumispuheeseen kuuluvia selityksiä. Ajautumispuheella väkivallan tekijä luo kuvaa itsestään olosuhteiden uhrina, jonka ympäristön aiheuttamat paineet ovat ajaneet väkivallan käyttöön. Tähän kategoriaan luokittelimme seuraavat väkivallan tekijöiden käyttämät selitykset: sairaudet, työstressi, lapsuuden kokemukset, vanhempien luoma paine, tuen puute ja kamppailulajitausta. Wallachin ja Selan (2008) kausaaliattribuutioita tarkastellen, osa ajautumispuheen alle luokitelluista selityksistä on nähtävissä sisäisinä, kuten sairaudet, ja osa ulkoisina, kuten tuen puute. Nämä tekijät voidaan myös nähdä pysyvinä ja globaaleina, eli ne eivät ole ohimeneviä ja liitty vain tiettyyn tilanteeseen, vaan ne voivat vaikuttaa muissakin tilanteissa. Tällaisella puheella aineistomme miehet loivat kuvaa siitä, etteivät he mahtaneet teoilleen mitään, vaan että he ovat olleet kasautuvien asioiden ja tilanteiden ”armoilla”, ja

siksi ajautuneet käyttämään väkivaltaa. Suuri osa väkivaltaan liittyvästä vastuusta asetetaan tällaisella puheella ympäristölle itsen sijaan.

Aineistosta löytyi myös Ajon ja Grönroosin (2005) ahdistetuksi tulemisen puheeksi luettavia selityksiä. Siinä väkivallan tekijä kuvailee puolustavansa itseään kumppanin ajaessa tämän nurkkaan. Tähän kategoriaan luokittelimme kaksi selitystä: eräs väkivallan tekijöistä mainitsi väkivaltaa aiheutuvan tilanteissa, joissa ”toinen ei anna saumaa. Sama väkivallan tekijä kuvaili väkivallan syyksi myös ”törmäyskurssia puolison kanssa”. Näissä selityksissä korostuvat Wallachin ja Selan (2008) itseen liittyvistä kausaaliattribuutioista ulkoinen, epävakaa, ja spesifi ulottuvuus, eli väkivallan nähdään johtuvan ulkoisista tekijöistä ja liittyvän käsillä olleeseen tilanteeseen eikä väkivaltaa käyttäneen henkilön ominaisuuksiin tai toimintaan laajemmin. Aineisto-otteissa korostui puolison syyttäminen. Puolison toiminta nähtiin arvoattribuutioiden kautta tarkasteltuna mahdollisesti tahallisenä, itsekkäänä ja syytettävänä: ”kun toinen ei anna yhtään saumaa ja tietää kuitenkin missä mennään niin niin sitten, tulee törmäyskurssi”. Tämä on linjassa Wallachin ja Selan (2008) löydösten kanssa koskien sitä, millaisena väkivaltaa käyttävät miehet näkevät kumppaninsa kielteisenä koetun käytöksen: sisäisenä, pysyvänä, globaalina, tahallisenä, itsekkäänä ja syytettävänä. Tällä puhetavalla aineistomme miehet siirsivät vastuuta ja syyllisyyttä väkivallasta puolisolleen.

Lisäksi aineistossa esiintyi Ajon ja Grönroosin (2005) määrittelemää kontrolloimattomuuspuhetta, johon liittyy hallintakyvyn heikkeneminen. Tähän kategoriaan luokittelimme kaksi selitystä: kyvyttömyyden pitää itsensä rauhallisena tilanteessa ja impulsiivisuuden. Kontrolloimattomuuspuheen alle luokitellut selitykset olivat keskenään hieman erilaisia Wallachin ja Selan (2008) kausaaliattribuutioiden suhteen. Vaikka kumpikin voidaan nähdä sisäisistä tekijöistä johtuvana, kyvyttömyyden pitää itseä rauhallisena tietyssä tilanteessa voidaan nähdä olevan melko epävakaa ja spesifi eli tilannesidonnainen tekijä, kun taas väkivallan tekijän impulsiivisuus voidaan nähdä pysyvänä ja globaalina, eli se on muuttumaton ominaisuus ja yleistettävissä myös muihin tilanteisiin. Kontrolloimattomuuspuhetta käyttäessään aineistomme miehet loivat kuvaa siitä, ettei heillä itsellään ole ollut mahdollisuutta vaikuttaa tapahtuneeseen väkivaltaan. Näin he siirsivät vastuuta pois itseltään.

Toinen tunnistamamme väkivallasta kertomiseen liittyvä puhetapa oli väkivaltaongelman ajankohtaisuuteen liittyvä puhe. Aineistossamme yhden pariskunnan osapuolten välillä oli eroavaisuutta väkivaltaongelman ajankohtaisuuden kuvaamisessa. Ensimmäisellä monipariskuntaryhmän tapaamisella pariskunnan osalta oli paikalla vain mies, jonka puheesta muodostui kuva siitä, että väkivaltaongelma oli ajankohtainen asia parisuhteessa. Seuraavalla tapaamiskerralla myös nainen oli paikalla ja hän kertoi väkivaltaongelman olevan menneisyydessä. Mies ei haastanut tätä käsitystä. Miehen puhe naisen ollessa paikalla tapaamisessa vastaa aikaisempaa

tutkimustietoa siitä, että väkivallan tekijöillä on taipumus puhua tapahtuneesta väkivallasta menneessä aikamuodossa, tarkoituksena vähätellä väkivalta entiseksi ongelmaksi (Holma, 2005). Näin tekijät ovat tehneet eroa menneisyyden väkivaltaa tehneen minän ja nykyhetken väkivallattoman minän välille (Hearn, 1998). Kun mies oli yksin paikalla tapaamisissa, hän taas päinvastoin toi väkivaltaongelman nykyhetkeen yksityiskohtaisella ja konkreettisella väkivaltatilanteiden kuvauksella. Tämä ero miehen tavassa puhua väkivallasta voi johtua väkivallan tekijöiden taipumuksesta alkaa pian väkivallan teon jälkeen aktiivisesti kieltämään, vähättelemään ja unohtamaan tekoaan, vääristäen totuutta tapahtuneesta (Holma, 2005). Tekijän vähättelevä ja kieltävä asenne saattaa vääristää myös kokijan käsitystä tapahtuneesta. On mahdollista, että tämän pariskunnan välillä on tapahtunut vastaavaa viestintää ja näin parisuhdeongelman tietoinen menneisyyteen asettaminen voi tulla esiin vain pariskunnan yhteisessä kommunikaatiossa. Myös väkivallan kehä (Walker, 2016) voi liittyä pariskunnan osapuolten erilaiseen tapaan puhua väkivaltaongelman ajankohtaisuudesta. Kehä saattaa näyttäytyä eri tavoin väkivallan tekijälle ja kokijalle, sillä he saattavat tunnistaa vaiheiden etenemisen eri tavoin. Tämän pariskunnan osalta mies on voinut jo tunnistaa ilmapiiriin kiristymisen, johon nainen ei ole vielä päässyt käsiksi. Väkivallan kehän eteneminen voi olla hidastunut ja nainen on voinut haluta uskoa väkivallan loppuneen.

Kolmas huomaamamme puhetapa oli tulevaisuuteen suuntautuminen, jota esiintyi aineistossamme kahdella miehellä. Väkivallan tekijät pyrkivät tulevaisuuteen suuntautumisellaan joko optimismiin ylläpitämiseen oman muuttumisen mahdollisuudesta tai väkivaltaan liittyvän keskustelun päättämiseen. Tulevaisuuteen suuntautuminen vei keskustelun pois vaikeasta aiheesta eli itse tehdystä väkivallasta. Kun puhutaan tulevaisuudesta, asetetaan väkivaltainen minä samalla historiaan. Tämä puhe toimii myös väkivaltaongelman vähättelynä. Tämä tulos on saman suuntainen Hearnin (1998) ja Holman (2005) löydöksiä kanssa siitä, miten oma väkivaltaisuus halutaan vähätellä menneisyyden ongelmaksi.

Toinen tutkimuskysymyksemme oli: Miten syyllisyyttä tapahtuneesta väkivallasta jaetaan monen pariskunnan ryhmämuotoisen pariterapian kahdella ensimmäisellä tapaamiskerralla? Syyllisyyden jakamisen puhetaivat jakautuivat kahteen alakategoriaan: vastuun ottamiseen sekä syyllisyyden osoittamiseen. Lisäksi tarkastelimme sitä, miten vastuun ottaminen tai syyllisyyden osoittaminen näkyivät käytetyissä persoonapronomineissa. Tutkimuksemme tulokset liittyen syyllisyydestä käytävään neuvotteluun ovat osittain yhteneväisiä, osittain ristiriidassa aikaisempien tutkimustulosten kanssa. Aineistossamme esiintyi neuvottelua parisuhdeväkivaltaan liittyvästä syyllisyydestä, joka on myös aikaisemmissa tutkimuksissa tunnistettu tapahtuvaksi pariterapiakontekstissa (Bunda & Rantanen, 2013; Keltikangas, Kulta, & Kyrö, 2014). Bundan ja Rantasen (2013) tutkimuksessa väkivallan tekijät ottivat vastuuta fyysisestä väkivallasta, mutta



henkisestä väkivallasta ja väkivaltaan johtaneista ristiriitatilanteista osoitettiin vastuuta väkivallan kokijalle. Tutkimuksessamme väkivallan tekijöistä yksi otti vastuuta fyysisestä väkivallasta, toinen fyysisestä ja henkisestä, kolmas taas vain henkisestä väkivallasta. Vain fyysisestä väkivallasta vastuuta ottanut väkivallan tekijä osoitti vastuuta väkivaltaan johtaneesta tilanteesta puheessaan suoraan väkivallan kokijalle “kun toinen ei anna yhtään saumaa”. Myös Keltikangas, Kulta ja Kyrö (2014) sekä Stith ja kumppanit (2020) huomasivat väkivallan tekijöiden välttävän vastuuta tapahtuneesta väkivallasta syyllistämällä puolisoaan. Tätä yhtä kommenttia lukuun ottamatta suoraa väkivallan kokijaa syyllistävää puhetta ei ollut aineistossamme havaittavissa. Yksi monipariskuntaryhmän sisäänottokriteereistä oli se, että väkivallan tekijän on tullut hyväksyä vastuu tekemästään väkivallasta. On siis mahdollista, että aineistomme väkivallan tekijät olivat jo tietoisia omasta syyllisyydestään. Tämä tulos tosin poikkesi Stithin ja kumppaneiden (2020) tekemästä havainnosta Iranissa samalla menetelmällä toteutetusta monipariskuntaryhmästä, joissa väkivallan kokijaa yleensä syyllistettiin tapahtuneesta väkivallasta. Tämä ero voi johtua esimerkiksi taustalla olevista kulttuurisista tekijöistä.

Väkivallan kokijat ottivat aineistossamme vastuuta puolisonsa tekemästä väkivallasta heitä kohtaan. Tämä tulos ei ole yhdenmukainen Bundan ja Rantasen (2013) tutkimuksen kanssa, jossa väkivallan kokijat eivät hyväksyneet vastuuta fyysisestä tai henkisestä väkivallasta. Toisaalta yksi väkivallan kokijoista osoitti puheessaan suoraan syyllisyyttä väkivallan tekijälle, mutta toisaalta hän toi esiin oman terävän kielensä vaikutusta tapahtuneeseen väkivaltaan. Se, että väkivallan kokijat ottivat vastuuta tapahtuneesta väkivallasta vastaa aikaisempia tutkimustuloksia siitä, miten syyllisyyden tunteet ovat yleisiä parisuhdeväkivallan kokijoiden keskuudessa (Beck ym., 2011; Siegel, Shaked, & Lahav, 2022). Väkivallan kokijat ottavat vastuuta, koska parisuhdeväkivallan ajatellaan osittain johtuvan omasta toiminnasta. Kubanyn ja Manken (1995) mukaan väkivallan kokijoilla on taipumus uskoa omien vaikutusmahdollisuuksiensa olleen todellista suurempia tapahtuneeseen väkivaltatilanteeseen. Tämä näkyi aineistossamme väkivallan kokijoiden puheessa. Naiset toivat esiin oman kärkeäkielisuuden ja sen, että pitää ymmärtää miten itse käyttäytyy. Tällainen puhe voi kieliä heidän kokemuksestaan väkivallan tekijän provosoinnista. Väkivallan kokijan syyllisyyden omaksumisen yhdeksi syyksi on esitetty sitä, että näin tehdessään he voivat jatkaa suhdettaan tärkeään läheiseen (Ullman, 2007). Tämä voi pitää paikkansa aineistomme väkivallan kokijoiden osalta, sillä ovathan he osallistuneet ryhmämuotoiseen pariterapiaan halutessaan säilyttää parisuhteen väkivaltaa tehneeseen puolisoonsa.

Huomasimme syyllisyyden jakamiseen ja vastuun ottamiseen liittyen aineistossa väkivallasta kertomiseen liittyvä persoonapronominien käyttöä. Väkivallasta kertominen kietoutui yhteen vastuun ottamisen ja syyllisyyden osoittamisen kanssa. Kaksi väkivallan tekijöistä käytti väkivallasta

kertoessaan minä-muotoa. Kolmas väkivallan tekijöistä taas käytti puheessaan sekaisin minä-, me- ja passiivimuotoa. Myös Hearn (1998) on huomannut väkivallan tekijöiden puheessa käyttämien persoonapronominien yhteydessä vaihtelua. Minä-muodon käyttöön voi hänen mukaansa liittyä väkivallan oikeutusta tai sen tunnustamista, jota aineistomme puoltaa, sillä ryhmämuotoisen pariterapian ensimmäisiin istuntoihin kuuluu kertoa, miksi pariskunta osallistuu ryhmään. Tämä voidaan nähdä eräänlaisena tunnustuksena. Hearnin (1998) mukaan me-muodon käyttö viittaa väkivallan minimointiin tai kieltämiseen, passiivimuodolla taas sallitaan väkivaltaa. Schweinlen, Ickesin, Rollingsin ja Jacquotin (2010) tutkimuksessa naimisissa olevien miesten minä- ja me-muotojen yhtäaikainen käyttö oli yhteydessä heidän aviopuolisoonsa kohdistamaan aggressioon, samaa ei löydetty pelkkään minä-muodon käyttöön liittyen. Edellisten pohjalta minä-, me- ja passiivimuotoja sekaisin käyttäneen väkivallan tekijän osalta vaikuttaa siltä, ettei hän ole täysin omaksunut vastuuta käyttämästään väkivallasta.

Aineistomme väkivallan kokijoista kaksi käytti tapahtuneesta väkivallasta kertoessaan me-muotoa ja kolmas taas passiivi-muotoa. Tämä tulos on ristiriidassa Tanin, Petersonin ja Smortin (2016) tutkimuksen kanssa, jossa he huomasivat väkivallan kokijoiden käyttävän kirjoittamisissaan kertomuksissa väkivaltaisista parisuhteistaan enemmän minä-muotoa ja vähemmän me-muotoa. Minä-muodon käytön he katsoivat viittaavan matalampaan tyytyväisyyteen avioelämään, me-muodon taas parempaan aviotytyväisyyteen. Minä-muodon käyttöä ei aineistossamme esiintynyt väkivallan kokijoiden puheessa. Syy sille, miksi tuloksemme poikkeavat tästä voi johtua siitä, että väkivallan kokijat kirjoittivat kertomuksia yksin. He luultavasti pystyivät kuvaamaan tapahtunutta väkivaltaa vapaammin, kun väkivallan tekijät eivät olleet läsnä. Me-muodon ei voi tässä yhteydessä katsoa viittaavan aviotytyväisyyteen, sillä parisuhteet ovat sisältäneet väkivaltaa, vaan mielestämme tämä paremminkin kuvaa väkivallan näkemistä yhteisesti luotuna tapahtumana, kuten Hearn (1998) esittää. Näin väkivallan kokijat ottivat vastuuta tapahtuneesta väkivallasta. Passiivi-muodon käytön näemme taas syyllisyyden sijoittamisena pariskunnan ulkopuolelle - vastuuta ei oteta itselle tai anneta väkivaltaa tehneelle puolisolalle. Vain yksi aineistomme väkivallan kokija osoitti puheessaan suoraan syyllisyyttä puolisolleen. Syynä näiden persoonapronominien käytölle sekä naisten suoralle vastuun ottamiselle voi olla kokijoiden puheessaan esiin tuoma väkivallan uhka. Erityisesti yksi väkivallan kokijoista kertoi pelosta siitä, että mitä seurauksia omalla puheella ryhmässä voi olla parisuhteen sisällä.

Vastuun ottamiseen ja syyllisyyteen liittyvä puhe oli luonteeltaan vaihtelevaa. Vastuuta saatettiin ottaa, mutta toisaalta myös syyllisyyttä osoittaa samassa puheenvuorossa. Miesten puheeseen liittyi usein väkivallan selittämistä, joka siirsi vastuuta väkivallan tekijän ulkopuolelle. Samaa vastuunoton vaihtelevuutta huomasivat myös Keltikangas, Kyrö ja Kulta (2014) pariterapiatutkimuksessaan.

## 4.2 Tutkimuksen laadun arviointi

Tämän tutkimuksen vahvuudeksi voidaan lukea se, että se tuottaa uutta tietoa varsin vähän tutkitusta monen pariskunnan ryhmämuotoisesta pariterapiasta. Tutkimuksemme laajentaa nykyistä käsitystä monipariskuntaryhmässä tapahtuvasta parisuhdeväkivallan kuvaamisesta, siihen liittyvästä puheesta sekä syyllisyyden jakamisesta ja vastuun ottamisesta. Lisää tietoa monen pariskunnan ryhmämuotoisesta pariterapiasta tarvitaan, jotta voidaan hahmottaa terapiaprosessiin ja sen tuloksellisuuteen vaikuttavia tekijöitä. Tutkimuksemme tulokset auttavat tekemään parisuhdeväkivaltaan liittyvän puheen läpinäkyvämmäksi, ja siten ne osaltaan luovat pohjaa terapiaan liittyvien toimintatapojen kehittämiseksi.

Käyttämämme tutkimusmenetelmä eli aineistolähtöinen sisällönanalyysi on yhteensopiva aineistomme sekä tutkimuskysymysten näkökulmasta. Vearsin ja Gillamin (2022) mukaan aineistolähtöinen sisällönanalyysi soveltuu tutkimusmenetelmäksi erityisen hyvin silloin, kun aiheesta ei vielä ole paljoa aiempaa tutkimustietoa. Väkivallan hoitoon tarkoitettujen monipariskuntaryhmät ovat vasta vähän tutkittu aihe, minkä vuoksi tämä valikoitui menetelmäksi. Menetelmä mahdollistaa kokonaiskuvan muodostamisen tutkittavasta ilmiöstä eli siitä, millaista puhetta parisuhdeväkivallasta kertomiseen sekä siihen liittyvään syyllisyyteen liittyy. Laadulliseen tutkimusasetelmaan sisältyy kuitenkin aina rajoitus tutkimustulosten yleistettävyydestä. Laadullinen tutkimus ei pyri yleistettävyyteen vaan ilmiöiden syvempään ymmärtämiseen (Coolican, 2019). Yleistettävyyteen vaikuttaa myös aineistomme pieni koko, sillä aineistomme koostuu kolmesta pariskunnasta ja kahdesta ensimmäisestä monipariskuntaryhmän tapaamisesta. Tämän lisäksi aineistomme on valikoitunut maantieteellisesti pieneltä alueelta.

Käyttämäämme videoaineistoon liittyy myös kuvan- ja äänenlaadun rajoituksia. Mikrofonien sijainnin takia videoilta ei ollut aina kuultavissa, mitä ryhmään osallistujat kokonaisuudessaan puhuivat. Nämä kohdat olemme merkinneet aineisto-otteisiin. Lisäksi kameroiden asetelut eivät aina mahdollistaneet kaikkien osallistujien kasvojen näkemistä heidän puhuessaan. Nämä kaksi rajoitusta yhdessä hankaloittivat joissain tapauksissa ryhmän osallistujien puheen tulkitsemista.

Yksi tutkimuksen rajoitus liittyy siihen, että tutkimuksessa tekemämme havainnot perustuvat subjektiivisiin huomioihimme tutkittavasta ilmiöstä. Tämä vaikuttaa sekä tutkimustulosten yleistettävyyteen että luotettavuuteen. Olemme pyrkineet ottamaan huomioon tämän rajoituksen tutkijaan liittyvän triangulaation avulla. Tutkijariangulaatiolla tarkoitetaan sitä, että tutkijana toimii

useampi henkilö (Tuomi & Sarajärvi, 2018). Kahden tutkijan asetelma mahdollisti aineiston koodausvaiheiden toteuttamisen ensin itsenäisesti, jonka jälkeen kävimme läpi muodostamamme koodit yhdessä verraten niitä toisiinsa. Lähes poikkeuksetta muodostamamme koodit olivat yhdenmukaisia, mutta jos koodaukset poikkesivat toisistaan, neuvottelimme niiden sisällyttämisestä analyysiin. Lopulliset yhteisesti hyväksymämme koodaukset kävimme graduseminaareissa läpi ohjaajamme sekä toisen graduparin kanssa, saaden vahvistusta niille. Työstimme myös lopullisia tuloksia graduseminaareissa, saaden näin ohjaajaltamme sekä samaan aineistoon perehtyneeltä graduparilta varmennusta tekemällemme analyysille. Tämän lisäksi pyrimme jatkuvaan omien ajatuksiemme reflektioon, huomioiden esimerkiksi aikaisemmin omaksumamme tiedon sekä omien asenteidemme vaikutuksia tutkimukseemme. Näin pyrimme myös varmistamaan tutkimuksen aineistolähtöisyyden. Vearsin ja Gillamin (2022) mukaan aloittelevan tutkijan tulisi välttää pitkälle meneviä tulkintoja, ja olemme ottaneet tämän huomioon perustelemalla, miten kuhunkin johtopäätökseen päädyimme.

### **4.3 Jatkotutkimusaiheet**

Tämä Pro gradu –tutkielma toi uutta tietoa siitä, miten väkivaltaa kokeneet pariskunnat kuvailevat tapahtuneen väkivallan muotoja, millaisia puhetapoja väkivallasta kertomiseen liittyy, ja miten syyllisyyttä väkivaltaan liittyen jaetaan väkivallan hoitamiseen tarkoitettussa ryhmämuotoisessa pariterapiassa. Ryhmämuotoista pariterapiaa parisuhdeväkivallan hoidossa on tutkittu vasta melko vähän sekä Suomessa että kansainvälisesti, ja lisää tutkimusta tarvitaan.

Suuri osa aihepiiriin liittyvästä tutkimustiedosta on laadullisella tutkimusotteella tehtyä, mutta olisi tärkeää tehdä lisää tutkimusta aiheesta myös määrällisin menetelmin. Tällöin parisuhdeväkivallasta ja sen hoitamisesta ryhmämuotoisen pariterapian keinoin saataisiin laajemmalla mittapuulla yleistettävissä olevaa tietoa. Tämä vaatisi suuremman aineiston käyttämistä. Suurempi aineisto lisäisi myös tiedon luotettavuutta. Se auttaisi kartoittamaan sitä, mikä merkitys väkivaltainterventioon osallistuneiden pariskuntien tapahtuneeseen väkivaltaan liittyvillä puhetavoilla ja syyllisyyden jakamisella on laajemmassa kontekstissa, esimerkiksi hoidon tuloksellisuuden näkökulmasta.

Väkivallan tekijöiden ja kokijoiden puhetta tutkimalla voidaan tunnistaa mahdollisesti terapeutista muutosta edesauttavia tekijöitä ja niiden kehitystä terapiaprosessin aikana. Siksi puhetapojen tutkimusta olisi tärkeää jatkossa sitoa monipariskuntaryhmien tuloksellisuuden

tutkimukseen. Olisi esimerkiksi mielenkiintoista tietää, millä tavoin syyllisyyden jakamiseen liittyvät puhettavat mahdollisesti vaikuttavat hoidon tuloksellisuuteen. Ryhmämuotoista pariterapiaa ja sen tuloksellisuutta parisuhdeväkivallan hoidossa sekä siihen mahdollisesti vaikuttavia tekijöitä on erityisen tärkeä tutkia lisää, sillä parisuhdeväkivallalla on vakavia ja laajalle ulottuvia seurauksia niin yksilö- kuin yhteiskunnallisellakin tasolla. Tähän mennessä ryhmämuotoisen pariterapian tuloksellisuustutkimuksissa saadut tulokset ovat lupaavia, mutta lisää tietoa tarvitaan siitä, mitkä tekijät sen tuloksellisuuteen vaikuttavat ja miten niitä voisi ryhmämuotoisessa pariterapiassa ottaa huomioon.

Edellä esitettyjen jatkotutkimusaiheiden lisäksi on tärkeää tutkia lisää sitä, millaisilla kriteereillä ryhmämuotoisen pariterapian osallistujia tulisi seuloa, jotta löydettäisiin ne pariskunnat, joiden kohdalla tämä on sopiva hoitokeino. Tähän asti ryhmämuotoisen pariterapian hoitokeinoksi soveltuvuuden arvioinnissa on käytetty pitkälti samoja kriteereitä kuin tavallisessa pariterapiassa, mutta ryhmämuotoisuus voi tuoda mukanaan myös uusia näkökulmia, joita arvioinnissa tulisi ottaa huomioon.

## 5 LÄHTEET

- Ajo, A. & Grönroos, S. (2005) Selittäminen ja vastuunotto miesten puheessa. Teoksessa Holma, J. M., & Wahlström, J. (2005). *Iskuryhmä: Miesten puhetta Vaihtoehto väkivallalle -ryhmissä* (s. 90–113). Helsinki: Yliopistopaino.
- Antunes-Alves, S., & Stefano, J. D. (2014). Intimate partner violence: Making the case for joint couple treatment. *The Family Journal*, 22(1), 62-68. <https://doi.org/10.1177/1066480713505056>
- Arriaga X., & Schkeryantz E. (2015). Intimate relationships and personal distress: The invisible harm of psychological aggression. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 41, 1332-1344. <https://doi.org/10.1177/0146167215594123>
- Beck, J. G., McNiff, J., Clapp, J. D., Olsen, S. A., Avery, M. L., & Houston Hagedwood, J. (2011). Exploring negative emotion in women experiencing intimate partner violence: Shame, guilt, and PTSD. *Behavior Therapy*, 42(4), 740–750. <https://doi.org/10.1016/j.beth.2011.04.001>
- Bildjuschkin, K., Ewalds, H., Hietämäki, J., Kettunen, H., Koivula, T., Mäkelä, J., Nipuli, S., October, M., Peltonen, J. & Siukola, R. (2020). Väkivaltakäsitteiden sanasto. Työpäperi 1/2020. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos. Helsinki.
- Buchanan, F., & Moulding, N. T. (2021). Mothering during domestic abuse: Protective agency as a force for change. *Qualitative social work : QSW : research and practice*, 20(3), 665-680. <https://doi.org/10.1177/1473325020917743>
- Buchanan, F., Power, C., & Verity, F. (2014). The Effects of Domestic Violence on the Formation of Relationships Between Women and Their Babies: “I Was Too Busy Protecting My Baby to Attach”. *Journal of family violence*, 29(7), 713-724. <https://doi.org/10.1007/s10896-014-9630-5>
- Bunda, J. & Rantanen, A. (2013). *Parisuhdeväkivaltaa kokeneiden pariskuntien näkemyksiä parisuhteesta ja väkivallasta sekä näkemysten yhteneväisyyden merkitys pariterapian tuloksellisuudessa*. Jyväskylän yliopisto. Psykologian laitos. Pro gradu.
- Coolican, H. (2019). *Research methods and statistics in psychology* (7. painos). London: Routledge.
- Creswell, J. W. (2009). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (3. painos). Los Angeles: Sage Publications.
- Elo, S. & Kyngäs, H. (2008). The qualitative content analysis process. *Journal of Advanced Nursing* 62(1), 107–115. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2007.04569.x>
- Garbarino, J., Kostelny, K. & Dubrow, N. (1991). What Children Can Tell Us About Living in Danger. *American Psychologist*, 46(4), 376-383. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.46.4.376>
- Goldner, V. (1998). The treatment of violence and victimization in intimate relationships. *Family Process*, 37, 263-286. <https://doi.org/10.1111/j.1545-5300.1998.00263.x>

- Hearn, J. (1998). *The Violences of Men: How Men Talk About and How Agencies Respond to Men's Violence to Women*. London: SAGE Publications Ltd.
- Heiskanen, M. & Ruuskanen, E. (2010). Tuhansien iskujen maa. Miesten kokema väkivalta Suomessa. Heuni. Julkaisusarja No. 66. Verkkójulkaisu. [https://heuni.fi/documents/47074104/0/HEUNI+report+66\\_1.pdf/e7607489-75be-31e6-9eb8-4b2bb88c9879/HEUNI+report+66\\_1.pdf?t=1610020624756](https://heuni.fi/documents/47074104/0/HEUNI+report+66_1.pdf/e7607489-75be-31e6-9eb8-4b2bb88c9879/HEUNI+report+66_1.pdf?t=1610020624756)
- Henning, K., Jones, A. R., & Holdford, R. (2005). "I didn't do it, but if I did I had a good reason": Minimization, Denial, and Attributions of Blame Among Male and Female Domestic Violence Offenders. *Journal of Family Violence*, 20(3), 131-139. <https://doi.org/10.1007/s10896-005-3647-8>
- Hilt, L. M. (2004). ATTRIBUTION RETRAINING FOR THERAPEUTIC CHANGE: THEORY, PRACTICE, AND FUTURE DIRECTIONS. *Imagination, Cognition and Personality*, 23(4), 289-307. <https://doi.org/10.2190/WC91-VXQK-N665-2J2Y>
- Holma, J. (2005). Parisuhde- ja perheväkivallan turvallinen ehkäisy ja hoito. Teoksessa Holma, J. M., & Wahlström, J. (2005). *Iskuryhmä: Miesten puhetta Vaihtoehto väkivallalle -ryhmissä* (s. 154-174). Helsinki: Yliopistopaino.
- Holtzworth-Munroe, A., Bates, L., Smutzler, N., & Sandin, E. (1997). A brief review of the research on husband violence. *Aggression and Violent Behavior*, 2(1), 65-99. [https://doi.org/10.1016/S1359-1789\(96\)00015-8](https://doi.org/10.1016/S1359-1789(96)00015-8)
- Jokinen, A., Juhila, K., & Suoninen, E. (2016). *Diskurssianalyysi: Teoriat, peruskäsitteet ja käyttö*. Tampere: Vastapaino.
- Karakurt, G., Dial, S., Korkow, H., Mansfield, T. & Banford, A. (2013). Experiences of marriage and family therapists working with intimate partner violence. *Journal of Family Psychotherapy*, 24(1), 1-16. <https://doi.org/10.1080/08975353.2013.762864>
- Keilholtz, B. M. & Spencer, C. M. (2022). Couples Therapy and Intimate Partner Violence: Considerations, Assessment, and Treatment Modalities. *American Psychological Association*, 7(2): 124-137. <https://doi.org/10.1037/pri0000176>
- Keltikangas, M., Kulta, H., & Kyrö, H. (2014). *Dialogical conversations on power abuse in couples treatment for intimate partner violence: A qualitative analysis of positions and dominance used in conversations*. Jyväskylän yliopisto. Psykologian laitos. Pro gradu.
- Kennedy, A. C., & Prock, K. A. (2018). "I still feel like I am not normal": A review of the role of stigma and stigmatization among female survivors of child sexual abuse, sexual assault, and intimate partner violence. *Trauma, Violence, & Abuse*, 19(5), 512-527. <https://doi.org/10.1177/1524838016673601>
- Krug, E. G., Dahlberg, L. L., Mercy, J. A., Zwi, A. B. & Lozano, R. (2002). The world report on violence and health. World Health Organization.

- Kubany, E. S., & Manke, F. P. (1995). Cognitive therapy for trauma-related guilt: Conceptual bases and treatment outlines. *Cognitive and behavioral practice*, 2(1), 27-61. [https://doi.org/10.1016/S1077-7229\(05\)80004-5](https://doi.org/10.1016/S1077-7229(05)80004-5)
- Langford, D. R. (1994). *Walking on Eggshells: Women's Processes of Monitoring and Responding to Danger in Their Relationships with Battering Men*. University of California, San Francisco ProQuest Dissertations Publishing. Haettu 8.5.2023 osoitteesta: <https://www.proquest.com/docview/304097931?pq-origsite=gscholar&fromopenview=true>
- Madsen, C. A., Stith, S. M., Thomsen, C. J., & McCollum, E. E. (2012). Violent Couples Seeking Therapy: Bilateral and Unilateral Violence. *Partner abuse*, 3(1), 43-58. <https://doi.org/10.1891/1946-6560.3.1.43>
- McCollum, E. E. & Stith, S. M. (2011). Conjoint Couples Treatment and Intimate Partner Violence Best Practices. Teoksessa J. L. Wetchler (toim.). *Handbook of Clinical Issues in Couple Therapy* (2. painos) (s.115-128). Routledge.
- McCollum, E. E. & Stith, S. M. (2008). Couples Treatment for Interpersonal Violence: a Review of Outcome Research Literature and Current Clinical Practices. *Violence and victims*, 23(2), 187-201. 187-201. <https://doi.org/10.1891/0886-6708.23.2.187>
- McCollum, E. E., Stith S. M. & Thomsen, C. J. (2011). Solution-Focused Brief Therapy in the Conjoint Couples Treatment of Intimate Partner Violence. Teoksessa Franklin, C., Trepper, T. S., Gingerich, W. J. & McCollum, E. E. (toim.). *Solution-Focused Brief Therapy: A Handbook of Evidence-Based Practice* (s. 183-195). Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780195385724.003.0073>
- Miller, E., & McCaw, B. (2019). Intimate Partner Violence. *The New England journal of medicine*, 380(9), 850-857. <https://doi.org/10.1056/NEJMra1807166>
- Nettiturvakoti (ei vuotta). Väkivallan monet muodot. Haettu 10.4.2023 osoitteesta <https://nettiturvakoti.fi/tunnista-vakivalta/vakivallan-monet-kasvot/>
- Ojuri, A. (2006) Parisuhdeväkivalta ja turvakotien naistyö. Teoksessa Ensi- ja turvakotien liitto (toim.). *Perhe- ja lähisuhdeväkivalta: auttamisen käytäntöjä* (s. 16–39). Hämeenlinna: Karisto Oy:n kirjapaino.
- O'Leary, K. D. (2001). Conjoint therapy for partners who engage in physically aggressive behavior: Rationale and research. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 5(2), 145–164. [https://doi.org/10.1300/J146v05n02\\_09](https://doi.org/10.1300/J146v05n02_09)
- O'Leary, K. D., Heyman, R. E., & Neidig, P. H. (1999). Treatment of wife abuse: A comparison of gender-specific and conjoint approaches. *Behavior Therapy*, 30(3), 475-505. [https://doi.org/10.1016/S0005-7894\(99\)80021-5](https://doi.org/10.1016/S0005-7894(99)80021-5)
- Overstreet, N. M., & Quinn, D. M. (2013). The Intimate Partner Violence Stigmatization Model and Barriers to Help Seeking. *Basic and applied social psychology*, 35(1), 109-122. <https://doi.org/10.1080/01973533.2012.746599>



- Pallatino, C. L., Morrison, P. K., Miller, E., Burke, J., Cluss, P. A., Fleming, R., Hawker, L., George, D., Bicehouse, T., & Chang, J. C. (2019). The Role of Accountability in Batterers Intervention Programs and Community Response to Intimate Partner Violence. *Journal of family violence*, 34(7), 631-643. <https://doi.org/10.1007/s10896-019-00050-6>
- Schweinle, W., Ickes, W., Rollings, K., & Jacquot, C. (2010). Maritally Aggressive Men: Angry, Egocentric, Impulsive, and/or Biased. *Journal of language and social psychology*, 29(4), 399-424. <https://doi.org/10.1177/0261927X10377988>
- Siegel, A., Shaked, E., & Lahav, Y. (2022). A Complex Relationship: Intimate Partner Violence, Identification With the Aggressor, and Guilt. *Violence against women*, 10778012221137917. Ennakkajulkaisu verkossa. <https://doi.org/10.1177/10778012221137917>
- Startup, M., Makgekgenene, L., & Webster, R. (2007). The role of self-blame for trauma as assessed by the Posttraumatic Cognitions Inventory (PTCI): A self-protective cognition? *Behaviour research and therapy*, 45(2), 395-403. <https://doi.org/10.1016/j.brat.2006.02.003>
- Siltala, H., Hisasue, T., Hietamäki, J., Saari, J., Laajasalo, T., October, M., Laitinen, H., Raitanen, J., Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, Jyväskylän yliopisto, Tilastokeskus. (2022). Lähisuhdeväkivallasta aiheutuva palveluiden käyttö ja kustannukset: Terveys-, sosiaali- ja oikeuspalveluissa. Valtioneuvoston kanslia. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-385-2>
- Stith, S. M., & McCollum, E. E. (2011). Conjoint treatment of couples who have experienced intimate partner violence. *Aggression and Violent Behavior*, 16(4), 312–318. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2011.04.012>
- Stith, S. M., McCollum, E. E., Amanor-Boadu, Y. & Smith, D. B. (2012). Systemic Perspectives on Intimate Partner Violence Treatment. *Journal of Marital and Family Therapy*, 38(1), 220-240. <https://doi.org/10.1111/j.1752-0606.2011.00245.x>
- Stith, S. M., McCollum, E. E. & Rosen, K. H. (2011). *Couples therapy for domestic violence: Finding safe solutions*. Washington, DC: American Psychological Association.
- Stith, S. M., Rosen, K. H. & McCollum, E. E. (2003). Effectiveness of couples treatment for spouse abuse. *Journal of Marital and Family Therapy*, 29(3), 407-426. <https://doi.org/10.1111/j.1752-0606.2003.tb01215.x>
- Stith, S., Rosen, K., McCollum, E., & Thomsen, C. (2004). Treating intimate partner violence within intact couple relationships: Outcomes of multi-couple versus individual couple therapy. *Journal of Marital & Family Therapy*, 30(3), 305-318. <https://doi.org/10.1111/j.1752-0606.2004.tb01242.x>
- Stith, S. M., Spencer, C. M., Ripoll-Núñez, K. J., Jaramillo-Sierra, A. L., Khodadadi-Andariyeh, F., Nikparvar, F., Oksman, R. & Metelinen, J. (2020). International Adaptation of a Treatment Program for Situational Couple Violence. *Journal of marital and family therapy*, 46(2), 272-288. <https://doi.org/10.1111/jmft.12397>
- Stubbs, A., & Szoeki, C. (2022). The Effect of Intimate Partner Violence on the Physical Health and Health-Related Behaviors of Women: A Systematic Review of the Literature. *Trauma, Violence, & Abuse*, 23(4), 1157-1172. <https://doi.org/10.1177/1524838020985541>

- Sullivan, C., & Forrester, M. A. (2019). *Doing qualitative research in psychology: A practical guide* (2. painos). Los Angeles: SAGE.
- Taft, C. T., Watkins, L. E., Stafford, J., Street, A. E., & Monson, C. M. (2011). Posttraumatic Stress Disorder and Intimate Relationship Problems: A Meta-Analysis. *Journal of consulting and clinical psychology, 79(1)*, 22-33. <https://doi.org/10.1037/a0022196>
- Tani, F., Peterson, C., & Smorti, M. (2016). The Words of Violence: Autobiographical Narratives of Abused Women. *Journal of family violence, 31(7)*, 885–896. <https://doi.org/10.1007/s10896-016-9824-0>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (2022). Lähisuhdeväkivalta. Haettu 10.4.2023 osoitteesta <https://thl.fi/fi/web/vakivalta/vakivallan-muodot/lahisuhdevakivalta>
- Tilastokeskus (2022). Sukupuolistunut väkivalta ja lähisuhdeväkivalta Suomessa 2021, ennakkotieto. Haettu 10.5.2023 osoitteesta [https://www.stat.fi/media/uploads/sukupuolistunut\\_vakivalta\\_temasivu/parisuhdevakivallan\\_kokemukset\\_yleisia\\_suomessa.pdf](https://www.stat.fi/media/uploads/sukupuolistunut_vakivalta_temasivu/parisuhdevakivallan_kokemukset_yleisia_suomessa.pdf)
- Todahl, J. L., Linville, D., Tuttle Shamblin, A. F., Skurtu, A. & Ball, D. (2013). Client Beliefs About a Multicouple Group Service for Intimate Partner Violence: A Narrative Analysis. *Violence Against Women 19(8)*, 995-1013. <https://doi.org/10.1177/1077801213499242>
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2009). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi* (5. painos). Jyväskylä: Gummerus.
- Tuomi, J., & Sarajärvi, A. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi* (Uudistettu laitos). Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Ullman, S. E. (2007). Relationship to Perpetrator, Disclosure, Social Reactions, and PTSD Symptoms in Child Sexual Abuse Survivors. *Journal of child sexual abuse, 16(1)*, 19-36. [https://doi.org/10.1300/J070v16n01\\_02](https://doi.org/10.1300/J070v16n01_02)
- Vall, B., Seikkula, J., Laitila, A., Holma, J., & Botella, L. (2014). Increasing Responsibility, Safety, and Trust Through a Dialogical Approach: A Case Study in Couple Therapy for Psychological Abusive Behavior. *Journal of family psychotherapy, 25(4)*, 275-299. <https://doi.org/10.1080/08975353.2014.977672>
- Vears, D. F. & Gillam, L. (2022). Inductive content analysis: A guide for beginning qualitative researchers. *FOCUS ON HEALTH PROFESSIONAL EDUCATION, 23(1)*, 111-127. <https://doi.org/10.11157/fohpe.v23i1.544>
- Walker, L. (2016) *The Battered Woman Syndrome* (4. painos). New York: Springer Publishing Company.
- Wallach, H. S. & Sela, T. (2008). The Importance of Male Batters' Attributions in Understanding and Preventing Domestic Violence. *Journal of Family Violence, 23(7)*, 655–660. <https://doi.org/10.1007/s10896-008-9189-0>

Whiffen, V. E., & Macintosh, H. B. (2005). Mediators of the link between childhood sexual abuse and emotional distress: A critical review. *Trauma, Violence, & Abuse, 6*(1), 24–39. <https://doi.org/10.1177/1524838004272543>